БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 303 (16.386) | 31 декабрь 1975 йил, чоршанба | Баҳоси 2 тийин.

НЕФТЬ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАННИ БАЖАРДИ

Нефть саноати министрлигига қарашли корхоналар ва ташкилотларнинг коллективлари социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш ҳажми, нефть, газ ва газ конденцати чиқариш юзасидан тўққизинчи беш йиллик учун белгиланган планларни муддатидан илгари бажардилар.

1975 йилда умуман мамлакатда 490 миллион тонна нефть ва газ конденцати чиқарилди. Бу эса КПСС XXIV съезди Директиваларида белгиланган топшириққа мувофиқдир.

Беш йил давомида пландаги 120 та ўрнига 130 та кон комплекс автоматлаштирилди, нефтнинг 80 процентдан кўпроғи қатламларга сунъий таъсир кўрсатиш методи билан қазиб чиқарилмоқда, конларда пармалаш ишларининг техника-иқтисодий кўрсаткичлари яхшиланди.

«Главтюменнефтегаз», «Татнефть», «Баш нефть» ва «Пермнефть» ишлаб чиқариш бирлашмаларининг ходимлари тармоқни ривожлантиришга энг кўп ҳисса қўшдилар.

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

БУЮК ЗАФАРЛАР СОЛНОМАСИ

Буюк асримизнинг учинчи чораги охирги зарвараги тугамоқда. Яна бир неча соатдан кейин ҳаммамиз орзиқиб кутаётган 1976 йил бошланади — ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилига ҳисоб очилади. Ҳар бир улуғ айём арафасида босиб ўтилган йўлимизга назар ташлаш, қилинган ишларга якун ясаш, эришилган муваффақиятларни сарҳисоб этиб, янги марраларни белгилаб олиш биз, совет кишиларига одат бўлиб қолган. Шу қутлуғ анъанага биноан йилимизга сарҳисоб ясайдиган бўлсак, ўз кўлами ва миқёси жиҳатидан улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилганлигига ишонч ҳосил қиламиз.

1975 йил фақат тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили бўлиб қолмай, умуман улкан беш йиллигимизга ҳам якун ясайдиган йилдир. Унинг якунлари шу қадар қувончли ва ҳар биримизнинг қалбимизни шу қадар ифтихор туйғуларига тўлдириб юборадики, буни партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев жуда тўғри ифодалаб берди: «Тугалланаётган беш йиллик мамлакатимиз тарихидаги энг яхши беш йилликдир, — деди у, — Ватанимиз янада бадавлат, янада қудратли бўлиб қолди, совет кишилари янада яхшироқ яшай бошладилар. Бу эса — партия фаолиятига берилган олий баҳодир».

Беш йилликни якунлаш арафасида КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ҳамда СССР Олий Советининг тўртинчи сессияси бўлиб ўтди. Бу катта анжуманлар мамлакатимиз эришган беқиёс муваффақиятларни ҳаққоний баҳолаб, асосий диққат-эътиборни келгусида қилинадиган ишларга қаратди.

Шуни қувонч ва мамнуният билан таъкидлаш керакки, тўққизинчи беш йилликнинг асосий социал-иқтисодий вазифалари муваффақиятли бажарилди. Экономикамиз муттасил ва юксак суръатлар билан ривожланмоқда. Истеъмол ва жамғариш учун фойдаланилаётган миллий даромад 28 процент, асосий ишлаб чиқариш фондлари 1,5 баравар, саноат ишлаб чиқариш ҳажми салкам 1,5 баравар ўсганлиги экономика ва маданиятимиз нақадар юксак суръатлар билан камол топаётганидан далолат беради.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида жуда катта ўзгаришлар юз берди. Шу йиллар мобайнида ялпи маҳсулотнинг ўртача йиллик ҳажми олдинги беш йилликдагидан 13 процент кўп бўлди. Ҳар йили ўрта ҳисобда 180 миллион тоннадан дон, 14 миллион тоннадан зиёд гўшт, 87,5 миллион тоннадан сут етиштирилди. Пахтачиликда эришилган муваффақиятлар айниқса қувончли бўлди. Олдинги беш йилликда ҳар йили мамлакат бўйича 6,1 миллион тонна «оқ олтин» етиштирилган бўлса, тўққизинчи беш йилликда бу рақам 7,7 миллион тоннага етди.

Ўзбекистоннинг мамлакат экономикасига қўшаётган ҳиссаси салмоғи йил сайин ошиб бормоқда. Беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқариш 1,5 баравар ўсди. Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулоти XXIV съезд Директиваларида белгиланган 24 процент ўрнига 30 процент кўпайди. Беш йил мобайнида халқ хўжалик планига нисбатан 2,3 миллион тонна кўп — жами 24,5 миллион тонна пахта етказиб берилди. Маккажўхори дони етиштиришда ғоят катта юксалишга эришилди — 1970 йилга нисбатан 25 баравар кўп қимматбаҳо дон етказиб берилди. Полиз экинлари маҳсулоти, сабзавот, мева, узум етиштириш 2—2,5 баравар кўпайди.

Якунловчи йилдаги муваффақиятларимиздан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Республика индустрияси маҳсулотининг асосий турларини реализация қилиш планини 18 декабрдаёқ бажариб қўйди. Бу йилги об-ҳаво қишлоқ хўжалигимиз учун фавқулодда ноқулай келганлигига қарамай, пахтакорларимиз ўзларининг интернационал бурчларини шараф билан бажариб, мамлакатга 5 миллион тонна «оқ олтин» етказиб беришдан иборат бош вазифани адо этдилар. Деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа соҳаларида ҳам юксак натижаларга эришилди.

Тўққизинчи беш йилликнинг порлоқ натижалари самарадорлик ва сифат беш йиллиги бўлмиш ўнинчи беш йилликда тағин ҳам катта зафарларни эгаллашга илҳом бахш этади. Келгуси йилда қиладиган ишларимиз эса ғоят улкан. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XX пленуми ҳамда республика Олий Советининг тўртинчи сессияси бу вазифаларни аниқ ва равшан белгилаб берди. Келгуси йилда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш янада ортади, беш миллион 280 минг тонна пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилади. 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари лойиҳасига биноан беш йилликда республикамизда саноат маҳсулоти ҳажми 35—39 процент, қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 21-24 процент кўпайтирилади. 1980 йилга бориб пахта етиштириш 5 миллион 800 минг тоннага етказилади. Қарши даштида ингичка толали пахта етиштириладиган янги катта район барпо этилади, Жиззах даштини ўзлаштириш ишлари кучайтирилиб, Қорақалпоғистон Автоном Республикасида шоликорликни ривожлантириш ишлари давом эттирилади.

Социалистик экономикамиз алп одимлар билан юксалиб бораётган бир пайтда капитал мамлакатларида ишсизлик, инфляция, кризис авжига минмоқда. Миллион-миллион меҳнат аҳли эртаги кунга ишончсизлик руҳи билан яшамоқда.

Ер юзида турли системалардаги давлатларнинг тинч-тотув яшашдан иборат ленинча принциплари тантана қилаётганлиги, икки система ўртасидаги мусобақа социализм фойдасига ҳал бўлаётганлиги давримизнинг бош омилидир. Инсоният 1975 йилга якун ясаркан, XX аср уч чорагининг ҳар бири ижтимоий тараққиётда муҳим босқич бўлиб қолганлигига ишонч ҳосил қилади. XX асрнинг биринчи чораги жаҳонда янги система — социализм туғилганлиги, Улуғ Октябрь туфайли дунёнинг олтидан бир қисмида марксизм-ленинизм ғоялари асосида турмуш тарзи қарор топганлиги билан нишонланган бўлса, иккинчи чорагида империализм дунёсининг социализмга мисли кўрилмаган таҳдиди туфайли социалистик тузумнинг ҳаёт-мамотини кун тартибига қўйди. Социалистик тузум ўзининг ҳаётчан эканлигини, яшовчан эканлигини амалда исботлаб берди. Айни пайтда жаҳон социализм системаси таркиб топганлиги билан нишонланди. Асримизнинг учинчи чораги эса бу кучларнинг равнақ топиши билан, шу туфайли жаҳон ҳарбий конфликтларсиз осуда нафас олганлиги билан нишонланди. Ҳеч шубҳа йўқки, йигирманчи асрнинг охирги чораги ҳам социализм кучларининг ҳаётбахш таъсирида инсониятга бахт-саодат ато этиш билан якунланади. Хельсинкида ўттиз уч давлат ва ҳукумат раҳбарлари иштирокида муваффақиятли якунланган Европа Кенгаши, Тинчлик программасининг зафарли одимлари шундан далолат бериб турибди.

Бутун совет халқи каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам ўтган беш йилликда ва хусусан якунловчи йилда амалга оширган улуғвор ишлардан димоғлари чоғ бўлган ҳолда 1975 йил билан хайрлашмоқдалар. Мамлакатимиз қўлга киритган буюк зафарлар йилномаси янги йилда бундан ҳам улкан ишларга қўл уришимизга шарт-шароит яратиб беради, ўнинчи беш йилликда ҳам зарбдор меҳнат қилишимизга илҳом бағишлайди.

Қутлуғ йил билан хайрлашарканмиз, ҳар биримиз бу йилда эришган ютуқларимиздан беҳад хурсанд эканлигимизни хушнудлик билан таъкидлаймиз ва хайр, қадрдон 1975 йил, ассалом, 1976 йил — самарадорлик ва сифат беш йиллигининг дастлабки йили, буюк зафарлар ҳамиша сенга ёр бўлсин, деймиз.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ЙИЛИМИЗНИНГ ҚУТЛУҒ ЯКУНЛАРИ!

- Янги йилга меҳнат совғалари
- КПСС Марказий Комитети лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида
- Нур дарёларининг янги оқими

Республикамиз саноат корхоналари ишчи ва хизматчилари 1976 йилни жуда катта меҳнат зафарлари билан якунламоқдалар. Бунда КПСС XXV съезди шарафига авж олиб кетган социалистик мусобақа муҳим роль ўйнамоқда. Суратларда: (чапдан). 1. Тошкент мебель комбинатининг тайёрлов цехи комплекс бригадаси бошлиғи Нурулла Нурматов. У бошлиқ бригада янги, ўнинчи беш йилликни ёруғ юз билан кутиб олмоқда. 2. Алла Ким — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмасининг илғор ишчиларидан бири. У бир беш йилликда икки беш йиллик нормасини адо этиб, социалистик мусобақада ғолиб чиқди.

Ж. Тўраев фотолари.

ЛЕЙДИ ПЕЙПСГА ЖАВОБИМ

Эстониядаги «Вильянди» совхозининг сигир соғувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лейди Пейпс билан имзолаган шартномамизни бажара бориб, боқимимдаги сигирлардан сут соғиб олиш мажбуриятимни 27 декабрда бажарганимни қувонч билан маълум қиламан. Менга бириктилган 160 бош сигирдан 600 тоннадан зиёд сут соғиб олдим, бу — 1974 йилда соғиб олинган сутга нисбатан 72 тонна кўп. Янги йил бошланишига бу кўрсаткични 610 тоннага етказаман.

Фермада механизация даражасининг оширилиши, фан ютуқлари, илғор тажрибаларнинг жорий этилиши бир центнер сут таннархини 12 сўмга келтириш имкониятини берди, бу планда белгиланганидан икки сўм камдир.

КПСС XXV съезди шарафига юксак социалистик мажбурият олдим. Ўнинчи беш йилликнинг биринчи босқичи — 1976 йилда менга бириктилган соғин сигирлардан 650 тонна сут соғиб оламан, ҳар бош сигирдан олинадиган сутни 4 минг килограммга етказаман.

Анастасия ЧУДНАЯ,
Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрлиги «Красний водопад» эксперименталь базасининг сигир соғувчиси. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Жиззах область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленумда КПСС Марказий Комитети 1975 йил декабрь Пленумининг якунлари ва область партия ташкилотининг ана шу Пленум қарорларидан ҳамда КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқида баён этилган қоидалар ва хулосалардан келиб чиқадиган вазифалари тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари С. М. Тоиров доклади муҳокама қилинди.

Пленумда область аҳолисига коммунал ва маиший хизмат кўрсатишнинг аҳволи ва уни янада яхшилаш чоралари тўғрисидаги масала ҳам қараб чиқилди. (ЎзТАГ).

СЪЕЗД ОЛДИ МУСОБАҚАСИНИ АВЖ ОЛДИРАЙЛИК

ТАШАББУС — ЮТУҚЛАР ХАЗИНАСИ

Совет кишилари турмуш шароитининг янада фаровон бўлишида катта босқич ҳисобланган тўққизинчи беш йилликнинг ғолибона марраси тобора яқинлашиб келмоқда. Бу давр қудратли халқ хўжалигимизнинг барча тармоқлари каби бизнинг пойафзал корхонамиз учун ҳам юксалиш йиллари бўлди.

Шуни қувонч билан айтиш керакки, коллективимиз бу йиллар ичида ўз зиммасига юклатилган барча вазифаларни шараф билан бажариш учун қизғин кураш олиб борди. Жонажон партиямизнинг XXIV съезди қарорларидан руҳланиб, мавжуд техникавий жараёнларни такомиллаштириш, ишлаб чиқаришни кенгайтириш, қувватлардан тўлароқ фойдаланиш ва социалистик мусобақани авж олдиришга қаратилган жуда кўп тадбирларни амалга оширди. Бу ишда асосий эътибор — меҳнат унумдорлигини кўтариш, асосий асбоб-ускуналардан фойдаланишни тез суръатлар билан яхшилаб боришга қаратилган. Шу мақсадда янги техникани жорий қилиш, айрим оғир ва сермеҳнат ишларни механизациялаш, ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш, кўплаб ускуналар юксак унумли агрегатлар билан алмаштирилди. Янги автомат машиналар ишга туширилди.

Ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга новаторларимиз муносиб ҳисса қўшдилар. Илғор пойафзалчи, тўққиз ташаббускорнинг бири — Саид Раҳимов издошлари кун сайин ортиб борди. Улар КПСС XXV съездини чақириш тўғрисидаги хабар эълон қилиниши билан якунловчи йилда ҳар қачонгидан ҳам самарали ишлаш ташаббуси билан чиқдилар. Натижада корхонада давлат планлари ҳар доим муваффақиятли бажариб келиняпти. Ҳар ойда ва ҳар кварталда кўплаб қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилди. Шу йилнинг ўн ойлик топшириғи муддатидан анча олдин ортиғи билан бажарилди. Айниқса, бизнинг таг чарм тайёрлаш цехимиз ишчи-хизматчилари юксак кўрсаткичларга эришдилар. Коллектив социалистик мусобақада пешқадамлик қилиб, корхона кўчма Қизил байроғини бир неча ойдан буён қўлда сақлаб келмоқда.

«1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳаси корхонамиз коллективи қалбига янги кучғайрат солди. Улар лойиҳада айтилганидек, ўнинчи беш йилликда астойдил меҳнат қилишга сўз бердилар. Съездни шахсий меҳнат совғалари билан кутиб олиш юзасидан бошланган анъанавий ташаббусни кенг қўллаб-қувватлашди. Айниқса, моҳир пойафзалчи Зоя Самошкинанинг меҳнатдаги жасорати мақтовга лойиқдир. Унинг иш календарида ўн биринчи беш йиллик бошланганига анча бўлди. Шу кунларда цехимизда 1977-1980 йиллар ҳисобига меҳнат қилаётганлар сони ҳам кўпчиликни ташкил этади. Миракбар Ҳодиев, Назира Солиҳова, Николай Горин, Одил Боймуродов сингари ҳамкасбларим вақтдан ўзиб ишлаб, кунлик нормаларини 180-200 процент ва ундан ҳам ошириб адо этмоқдалар.

Корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари «КПСС XXV съездига 25 зарбдор декада» шиори остида бошланган умумхалқ ҳаракатини муваффақиятли давом қилдирмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги республикамиз тўрт илғор ишчиси ташаббусига қўшилиб, тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли якунлаш ва келгуси йилнинг биринчи кварталли топшириғини съезд очиладиган кунгача адо этиш юзасидан оширилган мажбурият олдилар. Коллективимиз бу билан келгуси беш йиллик планини ҳам муваффақиятли бажариш ва катта-катта вазифаларни ҳал қилиш учун мустаҳкам пойдевор қўяди. Маҳсулот ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ва унинг техникавий-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашга эришиш учун тинимсиз кураш олиб боради. Бунинг учун ҳозирданоқ сермеҳнат иш жараёнларини механизациялаш, машиналарнинг энергия таъминотини кучайтириш, барча участкаларда поток линияларини жорий қилиш ва станокларни янада такомиллашганлари билан алмаштириш асосида корхона қувватини оширишга эътибор беряпмиз. Съезд олди мусобақасида асосий эътиборни социалистик мажбуриятларни тўла ва ошириб бажаришга, олдимизда турган вазифаларни ҳал этиш учун қўшимча резервларни қидириб топишга қаратяпмиз.

Мен бу даргоҳда қариййб қирқ йилдан буён меҳнат қиламан. Тўққизинчи беш йиллик топшириғини уч йилдаёқ адо этиб, қолган давр ичида ўнинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот топшираяпман. Меҳнат календаримда 1980 йил бошланганига анча бўлди. Ростини айтсам, тўққизлар ва тўртлар ташаббусларига қўшилиб ишлаб, катта ютуқларга эришяпман. Мени бу қутлуғ ҳаракатларга қўшилишга чорлаган касбимга бўлган муҳаббат, ишчилик бурчим, эл-юрт хизматига нисбатан қалбимда жўш урган садоқатдир. Ана шу муҳаббат, бурч ва садоқат ҳар куни, ҳар соат янги-янги марраларга даъват этмоқда. Асосий йўналишлар лойиҳасидан руҳланиб жонажон партиямизнинг навбатдаги анжумани очиладиган кунга қадар икки беш йиллик топшириғимни бажарганлигим ҳақида рапорт беришга аҳд қилдим. Бу менинг съездга совғам бўлади.

Ёқубжон МАҲКАМОВ,
Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикасининг ишчиси.

ЭЛЕКТР ДАРЁСИ ИШГА ТУШДИ

500 минг киловольтли электр симига ток юборилди

АНДИЖОН, 30 декабрь. (ЎзТАГ мухбири). 135 километр узунликдаги 500 минг киловольт кучланишли Қўқон—Андижон электр линиясига бугун ток қуйилди. Шу тариқа икки улкан нурхона — Сирдарё ГРЭСи билан Тўхтағул ГЭСини туташтирувчи Ўрта Осиёдаги энг катта ўта юқори вольтли электр линияси қуриб битказилди. Бу электр дарёсининг жами узунлиги 490 километрга боради.

Энди энергияни Ўзбекистоннинг ҳамма областларига бир текис тақсимлаб, Фарғона водийсидаги энергия тақчиллигига барҳам бериш имконияти туғилди. Ўрта Осиёнинг бутун туташ энергетика системаси анча тежамли режимда ишлайдиган бўлди. Электр нурини Фарғона водийси орқали юборишда нобудгарчилик жуда оз бўлади.

Ширин — Тўхтағул ўртасидаги бу электр дарёсини «Средазэлектросетьстрой» трестининг коллективлари қуриб беришди. Унинг сўнгги участкаси қурувчилар учун айниқса машаққатли бўлди. Қурувчилар чўл ва ботқоқликлардан ўтиб, чанг бўронлари, жазирама иссиқ ва қаҳратон совуқ устидан ғалаба қозондилар.

Электр дарёсидан нур оқа бошлади! Ҳозирча у босқичма босқич синовдан ўтказилиб, вольтлар ноль белгисидан лойиҳадаги даражага кўтарилмоқда. Тўхтағул ГЭСининг агрегатларидан бири синовчиларга керакли энергияни бериб туриш учун махсус ажратилди.

ВАТАН МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

30 декабрь куни Кремлда бир группа ўртоқларга СССР мукофотлари топширилди.

Академик Ю. Б. Кобзарев, композитор В. Г. Свиридов, СССР Халқ артисти А. И. Степанова, СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси Е. В. Шмидт Ватан олдидаги катта хизматлари учун Ленин ордени ҳамда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, «Ўроқ ва болға» олтин медали олдилар.

Химия саноати министри Л. А. Костандовга Ленин ордени топширилди. СССР Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси М. И. Агошков, электротехника саноати министрининг ўринбосари Г. Н. Бочкарев, Москва шаҳар ижроия комитети автомобиль транспорти бош бошқармасининг бошлиғи И. М. Гоберман, СССР Фанлар Академиясининг ҳақиқий аъзоси А. И. Нестеров, Д. И. Менделеев номли Москва химия-технология институти кафедрасининг мудири Н. М. Павлушкин, «Рабочий класс и современный мир» журналининг бош редактори А. И. Соболев, ёзувчи Л. К. Татьяничева, СССР Министрлар Совети Фан ва техника давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари В. А. Трапезников Октябрь революцияси орденини олдилар.

Мукофотланганлардан катта бир группасига Меҳнат Қизил Байроқ ордени, Халқлар дўстлиги ордени ва Ҳурмат белгиси ордени топширилди.

Композитор М. И. Блантер ва Москва давлат болалар музика театрининг бош режиссёри, директори Н. И. Сац, СССР Халқ артисти фахрий унвони берилганлиги тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг ёрлиқларини. Москва архитектура институти кафедрасининг мудири Н. Н. Уллас СССР Халқ архитектори фахрий унвони берилганлиги тўғрисидаги ёрлиқни олдилар.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний СССР мукофотларини топшириб, мукофотланганларни КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан қизғин ва самимий кутлади. Н. В. Подгорний уларни келаётган 1976 янги йил билан ҳам табриклаб, ҳаммаларига меҳнатда ва ижодда катта муваффақиятлар, шахсий ҳаётларида бахт-саодат тилади.

(ТАСС).

САМОЛЁТ БОРТИДАН

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ватанига қайта туриб самолёт бортидан Туркия Республикаси Бош министри Сулаймон Демирелга табрик телеграммаси йўллади.

А. Н. Косигин Туркияда Совет ҳукумат делегациясига дўстона ҳурмат-эҳтиром кўрсатилганлиги учун Бош министрга, ҳукуматга ва турк халқига миннатдорчилик изҳор этиб, Туркия Республикасининг президенти Ф. С. Коратурк, бош министр С. Демирел, бошқа давлат арбоблари билан ўтказилган учрашув ва суҳбатлар Совет Иттифоқи билан Туркия ўртасидаги яхши қўшничилик ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик муносабатларини янада мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдирди. Шу кунларда ишга туширилган Искандарун металлургия комбинати ана шундай муносабатларнинг намунаси бўлиб хизмат қилади.

А. Н. Косигин турк халқига муваффақият ва эсон-омонлик тилади.

(ТАСС).

ВИЗИТ ТУГАДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигидаги СССР ҳукумат делегацияси Туркияга қилган расмий визити тугагандан кейин 29 декабрда Ватанига қайтиб келди.

Делегация составида Украина ССР Министрлар Советининг Раиси А. П. Ляшко, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари С. П. Козирев, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг ўринбосари И. А. Кулев, СССРнинг Туркия Республикасидаги элчиси А. А. Родионов бор эди.

(ТАСС).

МУКОФОТЛАР МУБОРАК!

30 декабрь куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида мукофотлар топшириш маросими бўлди.

Халқ хўжалиги илғорларидан, фан ва маданият арбобларидан бир группасига СССР орден ва медаллари, Ўзбекистон ССРнинг фахрий унвонлари берилганлиги тўғрисидаги гувоҳномалар ва кўкракка тақиладиган тегишли нишонлар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов мукофотларни топшириб, таҳсинга сазовор бўлган ўртоқларни янги йил билан табриклади, уларга меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар, сиҳат-саломатлик тилади. (ЎзТАГ).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ!

Ўзбекистон «Электротерм» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи КПСС XXIV съезди қарорларини бажара бориб, товар маҳсулотини реализация қилиш юзасидан 1975 йил планини муддатидан илгари бажарганлиги тўғрисида рапорт берди.

* * *

Тўйтепа металл конструкциялари заводининг меҳнаткашлари беш йилликнинг якунловчи йилида ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажардилар. Планга қўшимча суратда 500 тонна металл конструкциялари тайёрланди ва ва реализация этилди.

(ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЁЗУВЧИ Т. К. ЖУМАМУРОТОВНИ «ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет адабиёти соҳасидаги хизматлари учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан ёзувчи Тиловберген Купбатулла ўғли **Жумамуротов «Ҳурмат Белгиси»** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 йил, 30 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕККОНЦЕРТ ВА ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЭСТРАДАСИ БИРЛАШГАН ДИРЕКЦИЯСИНИНГ «ЯЛЛА» ВОКАЛЬ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИГА «ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АНСАМБЛЬ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада эстрада санъатини ривожлантириш ва пропаганда қилиш соҳасидаги катта хизматларини эътиборга олиб, Ўзбекконцерт ва Ўзбекистон давлат эстрадаси бирлашган дирекциясининг «Ялла» вокаль-чолғу ансамблига «Хизмат кўрсатган ансамбль» деган фахрий унвон берилсин ва бу ансамбль бундан буён Ўзбекконцерт ва Ўзбекистон давлат эстрадаси бирлашган дирекциясининг хизмат кўрсатган «Ялла» вокаль-чолғу ансамбли деб аталсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1975 йил, 29 декабрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ҳ. МУҲИТДИНОВАГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЮРИСТ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республиканинг партия ва суд органларида кўп йиллар, самарали ишлаганлиги, қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш соҳасидаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Олий судининг Раиси Ҳалима Муҳитдиновага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1975 йил, 29 декабрь.
Тошкент шаҳри.

«Узсельхозтехника» бирлашмасига қарашли Тошкент тажриба ремонт-механика заводи республика колхоз ва совхозлари учун чопиқ тракторлари двигателларини созлаб бераётир. Корхона коллективи КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун йил охиригача 4200 та двигателни капитал ремонтдан чиқариш мажбуриятини олган эди. Ремонтчилар ўз сўзларининг устидан чиқдилар. Суратларда: (чапдан) 1. Тайёр техникани жўнатиш пайти. 2. Корхона партия ташкилоти секретари Нурмат Раҳимов ва бригада бошлиғи Тоҳиржон Мирзаев ремонт қилинган двигателларни кўздан кечиришмоқда. 3. Корхонанинг илғор йиғувчи-слесари Н. Кохтирев.

И. Глауберзон фотолари.

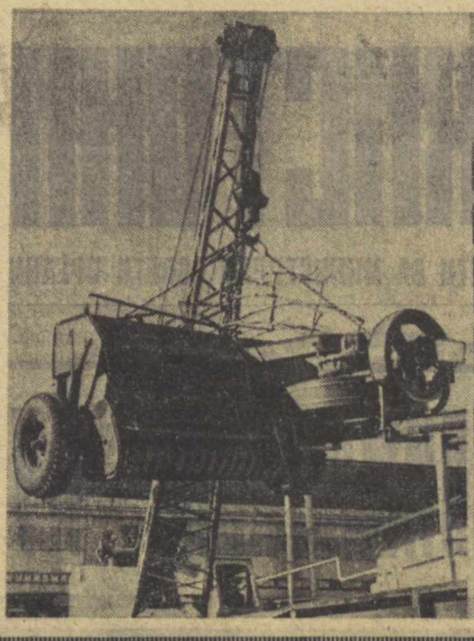

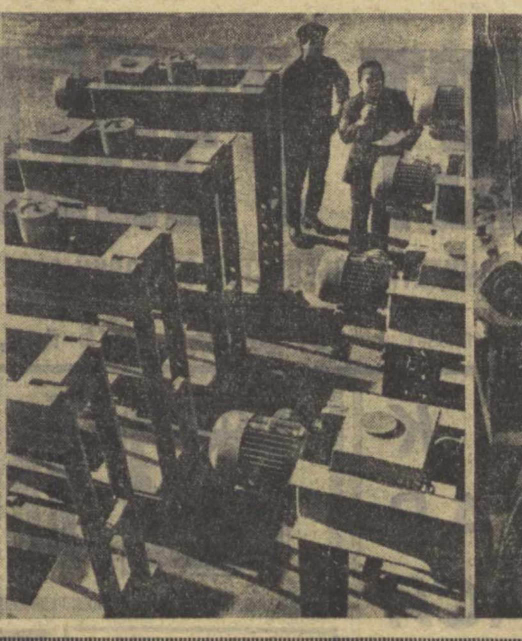

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллик, самарали илмий-педагогик фаолияти учун ва туғилган кунига саксон йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Фанлар академияси А. Р. Беруний номли шарқшунослик институтининг катта илмий ходими Лазиз Азизович **Азиззода**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада тасвирий санъатни ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун Самарқанд давлат опера ва балет театрининг бош рассоми Даврон Искандарович **Сафоев**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия, совет ва касаба союз органларидаги кўп йиллик, самарали ишлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Фарғона область касаба союзлари Советининг раиси Убайдулла **Абдуллаев**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

БИРИНЧИ РЕВОЛЮЦИЯГА БАҒИШЛАНАДИ

Тошкент шаҳар партия комитети билан «Билим» жамияти шаҳар ташкилотининг правлениеси 1905—1907 йиллар революциясига бағишланган илмий-методик конференция ўтказди.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтининг ходимлари сўзга чиқдилар. Улар Ўзбекистонда революциянинг ривожланиши ҳақида, Ўзбекистон социал-демократик ташкилотларининг 1905—1907 йиллардаги фаолияти ҳақида, Тошкент ва ўлкадаги бошқа шаҳарларнинг ленинчи большевиклари революция вақтида маҳаллий миллат меҳнаткашлари орасида кенг кўламда олиб борган ташкилотчилик ишлари тўғрисида гапирдилар. (ЎзТАГ).

ДЕНГИЗДА КЕМАЛАР ҚАТНОВИ ТЎҒРИСИДА СССР БИЛАН АҚШ ЎРТАСИДА БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

29 декабрда айни бир вақтнинг ўзида Москва ва Вашингтонда денгизда кемалар қатнови тўғрисида Совет—Америка ҳукуматлараро битим имзоланди. Мазкур битим шу соҳада ҳозиргача амалда бўлган битим ўрнига 1976 йил 1 январдан бошлаб кучга киради.

Битим олти йил муддатга тузилган ва ҳар иккала мамлакат ўртасида савдо-иқтисодий муносабатлар учун барқарор шарт-шароитлар яратишга кўмаклашади.

(ТАСС).

КОМБИНАТ КЕНГАЙМОҚДА

ТАХИАТОШ («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Бу ерда ўтган йили ишга туширилган ун-крупа комбинатининг биринчи навбати ҳар кеча-кундузда 540 тонна шоли оқлаётган эди. Шаҳар аҳли янги йил арафасида яна бир совға олди. Комбинатнинг иккинчи навбати ҳам муддатидан илгари ишга тушди. Эндиликда комбинат ҳар кеча-кундузда 240 тонна кўп маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга. Келгусида корхона қошида аралаш озуқа цехи қуриш ҳам кўзда тутилган.

Комбинат цехларини фойдаланишга топширишда Тошкентдаги «Спецэлеватормельстрой» трестининг 6-қурилиш поезди коллективи жонбозлик кўрсатмоқда. Қурувчилар партия XXV съезди шарафига зарбдор вахтада ишлаб бунёдкорлик ишларини кун сайин қизитмоқдалар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

Республикамизда ерларнинг шўрини ювиш, запас суғориш ва ички хўжалик суғориш тармоқларини тозалаш тўғрисида 1975 йил 29 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — шўр ювиш; учинчи стун — запас суғориш, тўртинчи стун — ички хўжалик сув тармоқларини тозалаш.

ҚҚ АССР	18,7	—	6,0
Андижон	51,2	28,1	64,1
Бухоро	2,5	10,0	30,6
Жиззах	45,2	31,7	5,5
Қашқадарё	—	—	7,7*
Наманган	29,6	18,2	14,5
Самарқанд	12,0	4,6	29,5
Сурхондарё	20,0	57,3	4,4
Сирдарё	57,7	63,3	12,1
Тошкент	43,3	25,1	58,2
Фарғона	24,6	30,6	56,9
Хоразм	11,6	—	54,5
Республика бўйича:	18,8	26,3	26,7

*) Маълумот аниқланган.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

БАЙРОҚДОР КОРХОНА

ТОШКЕНТ. Оҳангарондаги «Сантехлит» заводи коллективи КПСС Марказий Комитетининг «1976 — 1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳаси муҳокама этилаётган қутлуғ кунларда зафар қучди. Улар якунловчи йил топшириқлари ва социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этдилар. Маҳсулот реализация қилиш плани 106,7 процент бажарилди.

Корхона коллективи меҳнатда эришган ютуқлари учун СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритди.

О. ХУШНАЗАРОВ.

МУВАФФАҚИЯТ ЙЎЛИ

ФАРҒОНА. Жонажон партиямизнинг XXV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдирган «Ўзбекистон» пахта тозалаш заводи коллективи якунловчи йил маҳсулот ишлаб чиқариш планини адо этди. Бугунгача 22 миллион 300 минг сўмликдан зиёд маҳсулот тайёрланди. Бу — пландагидан анча кўпдир. Корхона қучган зафарга О. Пайғамов, Д. Георгадзе ўртоқлар бошлиқ бригадалар катта ҳисса қўшди. Ҳозир ҳар иккала коллектив ишчилари 1977 йилнинг сўнгги ойлари ҳисобига ишлашмоқда.

Асосий йўналишлар лойиҳасини муваффақият йўли деб қабул қилган ва ундан руҳланган корхона ишчилари пландан ташқари 2,5 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлашди.

С. ҲОЛМАТОВ.

МУСОБАҚА САМАРАСИ

— Асосий йўналишлар лойиҳасини чин қалбдан маъқуллаймиз. Сифат ва самарадорлик йили бўлган янги беш йилликда зарбдорларча меҳнат қиламиз!

Янгийўл экспериментал колбаса заводи коллективининг аҳди шундай. Съезд шарафига бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида актив қатнашаётган корхона ишчи-хизматчилари маҳсулот реализация қилиш йиллик планини барвақт адо этдилар.

Қўлга киритилган ютуқдан руҳланган корхона коллективи пландан ташқари бир миллион юз минг сўмлик олий сифатли маҳсулот ишлаб чиқарди.

Саккиз хил маҳсулот давлат Сифат белгиси остида тайёрланди.

А. РАЙИМЖОНОВ.

* * *

Редакциямизга келаётган бундай мазмундаги хатларнинг охири йўқ. Фарғоналик А. Аҳмедов, И. Бекмамбетов, андижонлик Э. Холиқов, А. Исматуллаев, тошкентлик С. Аловутдинов, Ф. Тошпўлатов, Ҳ. Содиқов, П. Ибатулин, бекободлик Ҳ. Ҳакимжонов, С. Боймуродов, хоразмлик О. Ражабов, жиззахлик М. Аҳмедов, сурхондарёлик У. Бекмуродов, бухоролик И. Салимов, қўқонлик Д. Зоҳидова, оҳангаронлик А. Наврўзов ўртоқлар ҳам жойлардаги меҳнат коллективларидан кўплаб хушхабарлар йўллашган. Уларнинг ҳаммасида эришилган ютуқлар қатори асосий йўналишлар лойиҳасидан руҳланган коллективларнинг янги беш йиллида кўзлаётган юксак марралари ҳақида ҳикоя қилинади.

СУРХОНДАРЁ ХОТИН-ҚИЗЛАРИНИНГ СЛЁТИ

ТЕРМИЗ, 29 декабрь. (ЎзТАГ). Сурхондарё области халқ хўжалиги ва маданиятининг турли соҳаларида 80 мингдан кўпроқ хотин-қиз ишламоқда. Улар экономика ва маданиятни ривожлантиришга катта ҳисса қўшмоқдалар. Ишлаб чиқариш слётида уларнинг активлигини янада ошириш вазифалари тўғрисида гаплашиб олинди.

Слётда сўзга чиққан нотиқлар ўнинчи беш йиллик планларини бажаришга муносиб ҳисса қўшишга қатъий аҳд қилганликларини изҳор этдилар.

ГАЗЕТА ЮБИЛЕЙИ

НУКУС, 29 декабрь. (ЎзТАГ). Қорақалпоғистон жамоатчилиги «Совет Қарақалпақстани» республика газетасининг 50 йиллигини нишонлади. Бўлиб ўтган йиғилишда газета редактори О. Қалимбетов «Совет Қарақалпақстани» газетасининг 50 йиллиги тўғрисида доклад қилди.

Тантанали вазиятда газета редакциясига Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи топширилди. Газета Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш уларни хўжалик ва маданий-қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал қилишга сафарбар этиш соҳасидаги катта самарали иши учун ва юбилей муносабати билан шу мукофотга сазовор бўлган эди. Область партия комитети, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг табрикномаси ўқиб эшиттирилди.

Ишдаги ҳамкасблар, партия ва жамоат ташкилотларининг вакиллари журналистларни юбилей билан қутлаб, уларга янги ижодий муваффақиятлар тиладилар.

Йиғилишда Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг раиси Е. Айтмуротов иштирок этди.

ЙЎЛЛАР ХАВФ-ХАТАРСИЗ БЎЛСИН

СССР Ички ишлар министрлиги иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, манфаатдор министрликлар ва идоралар билан келишиб, 1976 йил 1 январдан бошлаб йўл ҳаракатининг амалдаги қоидаларига ўзгартишлар киритди.

Бу ўзгартишлар нималардан иборат? Агар ҳозирги вақтгача аҳоли пунктлари ташқарисидаги ҳаракат тезлиги чекланмаган ёки айрим участкалардагина чекланган бўлса, энди транспорт воситаларининг турли категориялари учун тезликнинг аниқ чегаралари белгилаб қўйилди.

Масалан, енгил автомобиллар, шаҳарлараро ва туристик автобуслар, шунингдек 3,5 тоннагача юк ортиш рухсат этилган юк автомобиллари аҳоли пунктлари ташқарисида кўпи билан соатига 90 километр тезликда юриши мумкин. Қолган ҳамма автобуслар, мотоцикллар, 3,5 тоннадан ортиқ юк ортишга рухсат этилган юк автомобиллари, шунингдек иш стажи икки йилга етмаган ҳайдовчилар бошқарадиган автомобиллар соатига 70 километрдан ошмайдиган тезлик билан юриши керак. Аҳоли пунктларида шу транспорт воситалари 60 километрлик чегарадан ошмасликлари лозим. Автокранлар, ўзиюрар машина ва механизмлар аҳоли пунктида ҳам, ундан ташқарида ҳам соатига 50 километрдан ортиқ бўлмаган тезликда юришлари мумкин.

Иш стажи икки йилга етмаган ҳайдовчилар бошқарган автомобилларда, шунингдек оғир вазнли ва кўпол юклар ташиладиган машиналарда «тезликни чеклаш» деган тақиқловчи йўл белгиси рангли бўёқ билан тасвирланиши, унда мазкур транспорт воситаси учун ижозат этилган ҳаракат тезлиги кўрсатилган бўлиши керак.

А. ДУГИНОВ,
милиция майори, СССР Ички ишлар министрлиги давлат автоинспекцияси бошқармасининг ходими.
(ТАСС).

ШУКРУЛЛО

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

СИЗГА ДЕГАНИМ

Гоҳо гурунгларда, гоҳо суҳбатда,
Дунё ишларидан кетганида гап,
Баъзан шоирлардан мана бу ҳақда,
Ёзсанг бўларди, деб қилишар талаб.

Улар талаб қилса ҳаққи бор, бироқ,
Мени бошқа ташвиш ўйлатар шу чоқ.

Биров уни ёз дер, бировлар буни,
Мен буни кўнглимга олмайман сира.
Тўғрисини айтсам, менинг қалбимни
Баъзи бир одамлар қилади хира.

Дардимни сизларга қилайин ошкор,
Шояд гапим қилса уларга ҳам кор.

Баъзан мен ёзаман — кимдир гердайиб,
Димоғ пайдо қилиб йўлидан озса.
Бир кун бўлмасин деб йиқилиб, майиб,
Ҳатто қаламимни қиламан ҳасса.

Уларча, китобга бўй эгмас тақдир,
Осмонга ёзайми шеъримни, ахир!

Мен ҳам май ичганман, зиён-фойдасин
Баъзилар сезсин деб шу ҳақда ёзсам,
Бўлар ичкиликнинг бўлиб шайдоси
Ҳушёр тортиб уни ўқимайди ҳам.

Шеъримни ёзайми май шишасига,
Ёки ичадиган пиёласига!

Оҳу кўзларни ҳам баъзан куйлайман.
У кўзин яширар тутиб кўз ойнак.
Қоқилмасин дея уни ўйлайман,
Доғ тушмасин дейман юзига ойдек.

Мен қандай етказай унга меҳримни,
Ойнакка битайми ёки шеъримни!

Мадҳ этаман боғбон қизларни севиб,
Ишқимдан берай деб унга ишора,
У-чи, гулзорига маҳлиё бўлиб,
Дардимни сезмаса унда не чора!

Севгимни ёзайми гул япроғига,
Хазондай сочайми ёки боғига!

Балки, бўш ёзарман, тўғри, ҳамманинг
Дидини бир хилда билиш ҳам қийин.
Яхшиларни мақтаб, баъзан ёмонни
Ёзаман ҳаётдан қолмай деб кейин,

Нуқсонлари бўлса аяманг зинҳор,
Дўст ачитиб айтар, деган гап ҳам бор.

Албатта, нуқсону фазилатни ҳам
Китоб ўқимасдан айта олур ким!
Шеърим сабаб бўлиб биронта одам
Шуни фарқ қилолса, минг марта таъзим!

Шеърим фойда берса агар туз-тотим,
Шу менинг қувончим, шудир ниятим.

УНУТИШ

Маюс боқиб қолди ортидан узоқ,
Фироқ аламидан ёш тўкди юм-юм.
Таажжуб, кўп ўтмай орадан бироқ,
Кўз ёшлар ўрнини босди табассум.

Нелар хаёлига келди шу фурсат,
Нечун бу табассум! Макрми, риё!
Қайта кўришишнинг умидидан маст,
Ҳижрон азобларин унутдими ё!

О, яхши дунёда унутмоқлик бор,
Яхши-ки, умид бор! Бўлмаса одам —
Бу дунё ташвишин барчасин якбор
Узоқ кўтармоққа чидолмасди ҳам.

ХАЗОН ФАСЛИ

Боғларга тўкилмиш қирмизи хазон,
Қошу киприкларга илашур меъзон.
Япроқлар шитирлар, ёмғир шивирлар,
Шамол куй куйлаган хазон фасли бу.

Олмалар тугибда қайта дуварак,
Бир афсус чеккандек тебранар терак.
Кимдир ўз умрининг маҳсулидан шод,
Кимдир ўй-ўйлаган хазон фасли бу.

Қиз-йигит ўтказар висол тўйини,
Турна куйлаб кетар ҳижрон куйини,
Висол-у ҳижроннинг бир поёни бор...
Боболар сўйлаган хазон фасли бу.

Тўкилди чинорнинг сўнгги япроғи,
Қиссанинг ёпилди гўё варағи.
Чинор мағрур боқар умридан мамнун,
Худди мен ўйлаган хазон фасли бу.

ТАШАККУР

Нега кулиб боқдинг менга маккора,
Эрка сўзлар билан нега қилдинг ром!
Севгинг умидида қилиб овора,
Наҳотки этмасанг, бир бўса инъом...

Эрка боқишларинг балки бир ёлғон,
Сочим оқларидан кулишмиди ё!
Алдаган бўлсанг ҳам сендан ҳеч қачон,
Аммо, ранжимоққа ҳаққим йўқ асло!

Мана неча кунки, севгинг домида,
Дунё ташвишларин унутдим буткул,
Алдаган бўлсанг ҳам ишқ оромида,
Яшатган кунларинг учун ташаккур!

АФСУС

Кимдир бу дунёда юз йил яшайди,
Кимдир бу ҳаётдан кетар навқирон,
Ҳаммаси ҳам бир кун видолашади,
Аммо, ҳаммаси ҳам тинчимас бир он.

Бу, инсон умрида нелар кўрмайди,
Барини кечирар-азобу ором...
Орзулар чироғи бизни қўймайди,
Бизни парвонадек қилиб олар ром.

Гоҳ дилшикаста, гоҳ қувонч билан,
Кеча-кундуз каби ўтади умр.
Дилни ранжитамиз кимнингдир баъзан,
Хаёлга ҳам келмас сўрамоқ узр.

Ҳатто энг муқаддас она қабрига,
Ёдимизга келмас қўйиш даста гул.
Баъзан шуҳрат қилар бизни овора,
Баъзида нафсимиз қилиб қўяр қул.

Елиб-югурамиз... Лекин, минг аттанг,
Ҳаётдан мангуга юмарканмиз кўз,
Одамлар кўзига термулиб ўйчан,
Шу чоғ тилимизга келар битта сўз;

Гўё энг муқаддас тиловат каби,
Рози бўлинг, деймиз, ҳаммага такрор.
Фақат одамларнинг розилигидан,
Ўзга орзу, бойлик йўқ каби зинҳор.

Қариндош-уруғу, дўстга боқамиз,
Гўё барчасини энди кўргандек.
Рози бўлинг деймиз, шу дамгача биз
Гўё айтишликка улгурмагандек!

Энди-чи, хаёлга келмас шуҳрат, зар.
Одамлар кўриниб қолар муқаддас.
Одамлар розисин ўйлар баъзилар,
Афсус, сўнгги дамда, афсус бир нафас!..

ЗУЛФИЯГА

Барчини биламан. Кўрмадим аммо
Шеър гулшанида сендек мардини.
Кошки, ҳамма сендек дилга қилса жо
Одамлар дардини, дўстлар дардини.

ШИША ВА ТОМЧИ

Қизишган чоғингда дўстим, чекиб зор,
Ҳаммага маслаҳат солмагин зинҳор.
Қизиган шишага сачраган томчи
Чатнатиб, чил-чил ҳам қилишлиги бор.

* * *

«Қачон тамом бўлур дунёда иғво!..»,
Шундай деб баъзилар гап бошлар гоҳо,
Шу оннинг ўзида битта иғвогар
Пайдо бўлганини сезмайди аммо.

ТАЯНЧ НУҚТА

(ОЧЕРК)

Тун. Очиқ деразадан гоҳ-гоҳда ёмғирнинг шивирлаётгани қулоққа чалинади. Юсупов эса, гоҳ столдаги чўтга панжа уради, гоҳ боягина колхоз бош бухгалтери Норбек Пардаевнинг столга қўйиб кетган қоғозларини титкилайди, кейин нималарнидир блокнотига туртади. Қалам, қоғоз, чўт доналарисиз эҳтимол иш қилиш ҳам қийин — колхоз илгаридай ўн минглар, юз минглар эмас, миллионлар билан иш кўради. Охирги йилларда бу хўжаликнинг фақат соф фойдасининг ўзи қарийб икки миллионни ташкил этди... Колхозчиларнинг ўртача иш куни салмоғи қарийб беш сўмга, ойлик иш ҳақи эса 150-160 сўмга етди.

Бу хўжалик номига Москва, Тошкентдан келган қанча-қанча мактов қоғозлар, дипломлар, кўчма Қизил байроқлар, пул мукофотлари. Иттифоқ ҳукумати томонидан доимий асраш учун топширилган Қизил байроқ, саккизинчи беш йилликда эришилган ютуқлари учун берилган Меҳнат Қизил байроқ ордени...

Ҳа, шуҳратлари чакана эмас. Юсупов шулар ҳақида фахр билан ўйлаганида баъзан мийиғида кулимсираб қўяди. Бундай онларда у раис бўлиб иш бошлаган йилларини эслайди...

Районга чақиришганида улов бўлмаганидан нима қилишини билмай турган кунлари ҳали-ҳали кўз ўнгида. Раиснинг оти ҳам баъзан культивация ёки боронадан бўшамас эди-да.

Мана, энди 150 колхозчининг шахсий енгил машинаси, 198 кишида мотоцикл бор. Колхозда 927 оила, уларнинг ҳар бирида радио телевизор, водопровод...

«Энди газга навбат, газга. Айни вақтда кўкалиш, янги қишлоқ...», — Юсупов хаёлан пичирлайди.

«— Колхозингизнинг ютуқлари чакана эмас, Жониқул ака, — Юсупов шу топда область партия комитети биринчи секретарининг сўзларини эслади. — Энди колхозчиларнинг турмуш маданияти, уйлари ҳам шундай сиймога ярашадиган бўлиши керак. Ҳа, энди эскичасига яшаш мумкин эмас».

— Ҳа, бизнинг заиф томонимиз ҳам шу, — дарҳол иқрор бўлиб деди Юсупов. — Энди қурилишга, газга зўр берамиз.

Юсупов ҳозир шулар ҳақида бош қотирарди. Бунинг устига, йилнинг келишига қараб гоҳ чорва, гоҳ ғалла 2600 гектар пахтанинг бераётган фойдасидан баъзан юлқиб қочиши ҳам унга ёқмаяпти.

«Ҳар ким ўз аравасини ўзи тортсин! — Бу сўзларни у кейинги вақтларда тез-тез такрорлайдиган бўлиб қолди. — Хўжаликнинг ҳамма соҳаси фойда бериши керак — мана, ишнинг тош-тарозиси!».

Шу ниятда хўжаликда алмашлаб экиш жорий этилди. Хўжаликнинг комплекс ривожланишини таъминлашнинг ягона йўлидан боришди. Бунингсиз ҳосилдорликни ошириб бўлармиди.

Колхоз ерларининг аксари қизил тупроқ. Лекин қумлоқ ерлари ҳам оз эмас. Ёзда улар сувга жуда ташна. Умрида сув кўрмаган, қақраб, чанқаб ётган ва охирги йилларда ўзлаштирилган қўриқ ерлар-чи? Уларни сувга қондириш осон бўлдими? Сув бу хўжаликда ниҳоятда азиз. Бунинг устига, бу хўжалик Дарғомдан келадиган каналнинг этагига жойлашган. Ёз пайтлари гидротехник, сув мироблари, бригадирларгина эмас, унинг ўзи ҳам сув важидан баъзи тунларни мижжа қоқмай ўтказади. Бундай кунлари қатто зах сувларнинг бир қултуми ҳам зар билан тенг бўлиб қолади. Колхоздаги насослар (улар оз эмас, 33 та) кечаю-кундуз ишлаб турди. Насосларда ишлайдиганларни шахсан ўзи танлайди. Уларга ишонади-ю, баъзан тунда кутилмаганда гоҳ у ерда, гоҳ бу ерда ҳозир бўлиб қолади.

«— Моторингга эҳтиёт бўл, куйдириб қўйма, ҳозир сувнинг нималигини ўзинг биласан-а», — дейди Юсупов уларга қатъий овозда.

Ҳа, сув бу хўжаликнинг энг нозик нуқтаси.

— Файзи ака, бу ишни сиз ўз қўлингизга олсангиз, — кунларнинг бирида Юсупов қаршисидаги барваста кишига деди. Сўз сув ҳақида кетарди.

— Ғалвали иш..., — Файзи Эшназаров бошини чайқади. — Қариганимда кишилар билан ёқалашиб юрайми?

— Менга ҳар қанақанги киши эмас, зарур бўлса гавдаси билан бутун Анҳор каналини чиппа тўсадиган баҳодир керак, — Юсупов жилмайиб унга тегишди.

— Бу гавда бошга битган бало бўлди-ку, — Файзи ака ҳам кулди.

Шу-шу қадди-қомати эртакларимиздаги паҳлавонларни эслатадиган Ленин орденли пахта бригадири Файзи Эшназаровни сувга масъул қилиб қўйишди.

Дала кезиб юриб, Юсупов аввало Файзи акани, сўнг унинг йўқлигида раисликни ҳам олиб борган колхоз партия ташкилотининг секретари тиниб-тинчимас Марди Йўлдошевни эслади. Агар улар ҳозир ёнида бўлганида «тонг уйқусида юрасизларми» деб чақиб ҳам олгиси келди. Бир ой дам олиб, меҳнатни соғиниб қолгани учунми, ёки ерга чигит ташлашнинг долзаоб кунлари қадалиб келганиданми, Юсуповнинг бағрида аллақандай шиддатли руҳ жўшиб, тошиб турарди.

Юсупов халқ руҳини яхши билади, уни доим қадрлайди. Борди-ю, агар колхознинг эришган ютуқлари ҳақида сўз кетадиган бўлса, ўзи доим бир четда, азаматлари соясида қолади. Ҳеч қачон «мен» деб чиранмайди, омманинг яратувчи кучи — мана унинг таянч нуқтаси, ишонган тоғи. Шу туфайли кўпчилик билан ишлашни, уларнинг ижодий кучига ишонишни, таянишни ҳамма нарсадан устун қўяди. У ёш эмас, олтмишга яқинлашяпти. Қалбида эса, ўчмас бир олов бор. Бағри шоирларникидай жўшқин, таъсирчан, гўзалликка, яратишга ташна...

Колхоз мураккаб хўжалик, уни тебратиш, бошқариш ақл-идрокдан ташқари пишиқ раҳбарлик санъатини ҳам талаб этади. Бу санъатдан озми, кўпми у хабардор. Бошқаларнинг ишига, бевосита ҳуқуқларига ҳадеб аралашавермайди. Ҳамма жойда «ҳозир-у нозир» бўлиш унинг табиатига сиғмайди. У билан ишлайдиганлар ўзларини эркин сезишади, эркин, мустақил ишлашади. Жониқул ака уларни жиловламайди, баъзи кишилардай оғзидаги сўзини юлқиб олиб, жойида қозиқ қилиб қоқиб ҳам қўймайди. У кишиларни сал четроқдан туриб кузатишни аъло кўради. Уларнинг юрак уришини тинглаш, янглишса, ёрдамга шошилиш, оғир кўчарлик қилаётганларни эса, тартибга чақириб қўйиш... Эҳ, раҳбар бўлиш қанчалик оғир иш — Жониқул Юсупов йигирма саккиз йил раис бўлиб, ҳамон шу ҳақда бош қотиради.

У табиати очиқ, соддадил киши. Унинг олдига колхозчилар истаган вақтида ўз дардлари билан кириб келишаверади. Бироқ ўз фазилати билан атрофдаги кишилардан ажралиб туришга ҳам уринмайди. Оддий тракторчи, бригадир, сувчи, молбоқарлардан унинг дўстлари кўп. Улар баъзан бир-бирлари билан шундай ҳазил-мутойибалар қилишадики, асти қўяверасиз. Бундай онларни четдан кузатган киши «раислик мартабасига путур етмасмикин» деб туради. Йўқ, аксинча.

Жониқул Юсупов халқ кишиси. Бутун инсоний фазилатлари оддий кишилар ичида шаклланган. Шу кишиларсиз унинг ҳаёт дунёси қанчалар қашшоқ бўлур эди. У ўзини ҳам комати қайрилган қарчиғайдай ҳис этарди. Қомати қайрилган қарчиғай фазоларда парвоз эта олармиди, ҳаёт гўзаллигини кўра олармиди! Эл билан чамбарчас боғланганлиги — Юсуповнинг энг кучли фазилати.

Колхоздаги тўй, таъзияларда у доим бошқош. Бирига машина керак, бирига пул... Долзарб чоғларда у доим кишиларга ёрдам қўлини чўзади. Ахир, у эл хизматкори-да.

Жониқул Юсупов эсини танибдики, эгатларни қаричлайди. Ўсмирлик чоғлари қўш ҳўкиз билан ер ҳайдеди, ариқ қазиди. Ғўза ўтади, парвариш этди, қировларда тирноқлари кўкариб, кафтига «ку҃»лаб пахта терди...

Ерга, тупроққа бўлган ихлос, эътиқод, меҳр унинг қонида бор. Яхши кўпчиб, пишиб, оби-тобига келган донадор тупроқни чангаллаб кафтида кўриш унга завқ бағишлайди. Баҳор кезлари аллақандай ўзгача, фақат ҳақиқий деҳқон ҳис эта оладиган тупроқ ҳидини ҳидлаш, шудгорда ётиб олиб, ҳузур қилиб чўзилиш... нима етсин буларнинг гаштига. Юсупов бундай кезларда қайтадан кучга тўлган навқирон йигитдай ҳис этади ўзини.

«Эҳ, бироз шошилинқираб сув бериб қўйибсизлар-да». «Оббо, уч кунгина кечи-

ЖАНГОВАР ФАРЗАНДЛАРИМИЗ ҲАЁТИДАН

ҚУТЛУҒ ИЗ

Бу мақолани Абдулла Аҳмаджонов ўзи туғилиб ўсган Қўқон яқинидаги Чек қишлоғида ота-оналари, ёру-биродарлари билан бирга ўқийди. У армия хизматини яқинда тугатди.

Бундан икки йил муқаддам Абдулла Охунбобоев номли совхозда тракторчи эди. У ҳарбий қурувчи бўлишини эшитганда таъби хира бўлиб кетди. Чунки Абдулла танкчи бўлишни орзу қилган эди. Агар одам уқувли бўлса, ҳамма нарсани уддалаб кетади. Абдулла қурувчилик касбининг сирларини эгаллашга ҳаракат қилди.

Бир куни Минскга экскурсияга боришганда одамлар янги уйларга кўчиб кираётганини кўрди. Бу уйни ҳарбий қурувчилар бунёд этишган эди. Янги уйга кўчиб кираётганларнинг юзидаги қувонч, ҳаяжон Абдуллани ҳам тўлқинлантириб юборди: «Одамларга қувонч бахш этишдан улуғ нарса борми?» — ўзига-ўзи савол берди у.

Одамларга қувонч бахш этиш. Бунга уни болалигидан мактабда, уйда ўргатишган. Абдулла қишлоқ ҳунар-техника билим юртига ўқишга кирмоқчи бўлганда отаси Эргашали ака:

— Жуда яхши ўйлабсан, ер бизнинг бойлигимиз, бахтимиз. Ризқу-рўзимиз. Уни эъзозлай билиш керак. Энг муҳими, одамларни хурсанд қил, одамлар сендан хурсанд бўлишсин, — деди.

Эргашали ака Аҳмаджонов жонажон тупроқни эъзозлай билади. У уруш йиллари уни душмандан ҳимоя қилди. Уйига қайтгач, ҳамқишлоқлари билан бир қаторда ердан мўл ҳосил ундирди.

Абдулла армия ҳаётига тобора кўника бошлади. Қисқа вақт ичида у яхши мутахассис бўлиб қолди. У тажрибали қурувчилар билан ёнма-ён меҳнат қилди. Уларнинг иш тажрибасини эгаллади. Унинг расми Ҳурмат тахтасига қўйилди. Кейинчалик уни бўлим командири қилиб тайинлашди. Илғор жангчи бу ишончни ҳам шараф билан оқлади. Ҳарбий қурувчи раҳбарлик қилган бўлим коммунистик меҳнат коллективи деган юксак номга сазовор бўлди. У бўлинмадаги энг илғор бўлимлар сафидан жой олди. Кейинги ойларда Абдулла ва унинг ҳамкасблари Минск шаҳрида мураккаб конструкцияли 12-13 қаватли биноларни қуришда қатнашдилар ва бу биноларга дастлабки ғиштни қўйдилар.

Абдулла Аҳмаджонов хизмат даврида қутлуғ из қолдирди. Уни дўстлари, сафдошлари эслашяпти. Командирлар ёш жангчиларга уни намуна қилиб кўрсатишяпти. Ана шундай Ватан посбонини тарбиялаб ўстирган Эргашали Аҳмаджоновга катта раҳмат.

Г. ПАСТРОН,
запасдаги подполковник.

КИТОБХОН, АДИБ ВА ТАНҚИДЧИ

ЗАМОН НАФАСИ

Китоб — билим манбаи, муаллимлар муаллимидир. Китобларда донолар эзгу фикрлари, халқ ҳаёти ва кураши, унинг бир умр йиққан жавоҳирлари, ибратли юмушларининг бариси жамул-жам бўлади.

Шу сабабдан ҳам партия ва ҳукуматимиз халқимизга зиё, нур бахш этган китоб нашрига катта эътибор бериб келмоқдалар. Ҳозирги кунда мамлакатимизда юздан ортиқ тилда бир ярим миллиард нусхадан зиёд китоб чиқарилмоқда. Ўзбекистон нашриётлари 1975 йилда 2000 номда 40 миллион нусха китоб чоп этди. Китоблар кўплаб нашр этилиши билан бирга ,уларни харид этиш борган сари кўпайиб боришни ҳам ҳаммамизни хурсанд этади. Кейинги ўн йил ичида, умуман китоб савдоси шаҳарларда 80 процент, қишлоқларда эса икки ҳисса ошди.

Бу рақамлар республикамизда адабиётга қизиқиш йилдан-йилга ўсиб бораётганлигини, меҳнаткашлар онгининг ўсганлигини, маданий савияси юқори кўтарилганлигини, эстетик диди ошиб кетганлигини яққол кўрсатиб турибди.

Буни яна ҳаёт тақозаси билан бунёдга келган китоб ҳаваскорлари жамиятининг тузилиши ҳам асослаб турибди. Китоб ҳаваскорлари Бутуниттифоқ кўнгилли жамиятининг таъсис съездига КПСС Марказий Комитетининг йўллаган табригида бундай дейилади: «Китоб ҳаваскорларининг миллионларча ишчилар ва олимларни, колхозчи ва студентларни, турли авлод ва турли касбларга мансуб кишиларни бирлаштирган олижаноб ҳаракати халқимизнинг маданий савияси, унинг хилма-хил маънавий эҳтиёж, талаблари юксак даражага кўтарилганлигини яққол исбот этади».

«Советская культура»даги «Сиз қандай ўйлайсиз?», «Литературная газета»даги «Ўқувчи ва ёзувчи», «Ўзбекистон маданияти »газетасидаги «Ёзувчи почтаси»да берилган материаллар китобхонлар билан адибларнинг, маданият ва фан арбобларининг алоқаси ва муносабатлари ўсиб бораётганлигини кўрсатувчи далиллардир.

Ўзбекистон ССР халқ рассоми Қодиржон Ҳайдаров адиб Мирмуҳсинга ёзган мактубида («Ўзбекистон маданияти», 2 сентябрь 1975 йил) «Меъмор» романини ҳаётий воқеалар билан, ўзининг шахсий фаолияти билан боғлаб характерлайдики, киши уни ўқиб, асар ҳақидаги, унда акс этган ҳодисалар ҳақидаги таассуротлари кенгаяди ва бойийди. Бундан ташқари, мактуб муаллифи эстетик дидининг баландлиги, адабиётни яхши тушуниши унинг қилган таҳлилида яққол намоён бўлган.

Биз ёзувчиларимизнинг турли хил китобхонлар — ишчилар, колхозчилар, зиёлилар, қурувчилар, студентлар билан ажойиб учрашувларининг гувоҳи бўлгачмиз. Бу учрашувлар ўқувчиларнинг адабиётни нечоғлик чуқур билишлигини намойиш қилди.

Ҳозирги китобхонлар 30-40 йиллар, ҳатто 50-йиллардаги китобхонлардан кескин фарқ қилади. Улар космос даврида, техника прогресси ғоят ривож топган вақтда етишган, дунёвий ишлардан кенг хабардор, жаҳон адабиётини биладиган, бадиий асарни қадрлайдиган, коммунизм жамияти қураётган маълумотли китобхонлардир.

Баъзан биз ана шу талабчан китобхонлар фикрини назарга олмаймиз, уларни бадиий асарларни билмайдиган, уни тушунмайдиган қилиб кўрсатишга беҳуда ҳаракат қиламиз.

Тўғри, ҳамма китобхонлар ҳам асарларни баҳолашда ҳеч қачон адашмайдилар, деб айтиб бўлмайди. Айрим ўқувчилар, томошабинлар ўзларининг паст эстетик дидларидан келиб чиқиб, асарларга, спектаклларга ёндошадиларки, бу ҳолни ҳам назарга олмасдан иложимиз йўқ.

Бадиий тафаккурга таъсир қиладиган, уни ўстирадиган, унга тўғри йўл-йўриқ кўрсатадиган улкан куч ҳам — китобхонлар, кенг жамоатчиликдир. Адабий асарларнинг ўрнини белгилашда, уларни баҳолашда кенг жамоатчиликнинг иштирок этиши ўзини тўла оқлади, бу нарса халқ контроли сифатида жуда зарур аҳамият касб этмоқда. Булардан ташқари, жамоатчиликнинг адабий жараёнда фаол иштирок этиши танқидчиликнинг турли-туман субъектив, тенденциозли, ғаразгўйлик билан чиқишларига чек қўяди, зарба беради, шу хатоларни тузатади.

Маълумки, ижтимоий тараққиёт юқори даражага кўтарилган сари илғор ижтимоий фикрлар ҳам ривожлаборади, уларнинг адабий-бадиий асарларнинг савиясини кўтаришга самарали таъсири орта боради. Шу сабабдан ҳам адиблар ўз асарларининг меҳнаткашлар ўртасида зудлик билан тарқалишини орзу қиладилар, китобхонларнинг мулоҳазаларига тезроқ етишиш, фикрларини, баҳоларини эшитиш, асарларида акс эттирилган воқеа-ҳодисалар ва қаҳрамонларининг қанчалик ҳаётий эканлигини билиб олишга ошиқадилар.

Жамоат ва халқнинг бадиий асарлар ҳақидаги мулоҳазаларини ,уларнинг ҳаётдаги роли ва аҳамиятига доир ҳаққоний фикрларини ҳар бир адиб олтиндан қимматли деб ҳисоблайди, уларнинг барчасини рўёбга чиқаришга уринади.

Совет адабиёти тараққиёти тарихига назар ташласак, жуда кўп қаламкашларимиз китобхонларнинг фойдали фикрлари ва мулоҳазаларини назарга олиб, ўз асарларига тузатишлар киритганлар, уларнинг ғоявий-бадиий савиясини кўтариб борганлар.

Ўз навбатида бадиий асарнинг китобхонлар фаолиятида ва тақдирида ўйнаган роли беқиёсдир.

Китобхонлар ҳаққоний, реал ижобий қаҳрамонларда ўзларининг қиёфаларини кўрадилар, улардан ўз қилмишларини, ишларини, хатти-ҳаракатларини, хуллас характерларини қидирадилар, борларини топиб, бир-бирига солиштирадилар. Улар яхши одатларини асар қаҳрамонлари орқали синовдан ўтказадилар, ўзларидаги нуқсонлардан эса қутулиш йўлларини излайдилар. Павел Корчагин, Олег Кошевой, Йўлчи, Гулсара, Ҳуррият, Ойқизга ўхшашга интилган, уларга эргашган, ҳамдард, йўлдош бўлишга ҳаракат қилиб, улардан намуна олган китобхонлар, томошабинлар кам бўлган дейсизми? Бу жиҳатдан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати, машҳур механизатор Турсуной Охунованинг, Ойқиз менга яхши қадрдон бўлиб қолган, мени дадилликка, принципиалликка, қийинчиликларни енгиб ўтишга илҳомлантирган, деган сўзлари жуда-жуда ибратлидир.

Бундай намуна бўлган қаҳрамонлар ва асарларга муаллифлар китобхонларнинг маънавий эҳтиёжларини тула қондириш, юрак торларининг нозик пардаларини черта олиш туфайлигина эришганлар. Шу сабабдан ҳам китобхонлар ўзларини мафтун қилган қаҳрамонлар билан тез-тез суҳбатлашиб, дардлашиб турадилар. Улар қувончларини ҳам, хафаликларини ҳам, ютуқлари ва муваффақиятсизликларини ҳам ўзларининг севимли қаҳрамонлари орқали таҳлил қилишга уринадилар.

Аксинча бўлса-чи? Китоб ўқувчига ёқмасачи? Уни ўқий бошлаши билан уйқуси келади, оқибатда ташлаб юборади. Шундай экан, китобхон ўзига ёқмаган асар устидан муаллифларга ижобий мазмунда хат ёзмаслиги турган гап.

Адиб ойлаб, йиллаб пешона терими тўкиб кунларни тунларга улаб меҳнат қилиб, ўзининг бадиий асари—китобини бунёдга келтиради. Бу ўринда улуғ рус ёзувчиси Лев Толстойнинг фикрини эслаб ўтмоқчимиз: «Бизнинг ишимиз турган-битгани азоб. Буни ўзимиздан бўлак ҳеч ким билмайди. Ҳар сафар ручкани ботирганимда сиёҳдонда этимдан бир парчаси қолади».

Адиб ўз асарига бутун куч-ғайратини, билим-қобилиятини, қалбининг жўшқин ҳароратини, бутун талантимаҳоратини сарф қилиб, уни яратади. Шу сабабдан ҳам бадиий асар муаллифнинг фарзандидек азиз ҳам қимматли бўлиб қолади, пухта китоблар эса жамиятнинг мулкига айланади.

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати яратилган ҳар бир баркамол бадиий асарни халқ хўжалигида эришилган ютуққа тенглаштириб, юксак баҳо бериши ҳам бежиз эмас, албатта. Айниқса, замонавий мавзуларда асар ёзиш муҳим, шу билан бирга қийин ва мураккабдир.

Бу қийинчиликлар нималардан иборат? Аввало, шуни айтиш керакки, биз бу ерда тарихий мавзуни камситиб, уни ёзиш осон, демоқчимасмиз. Шу билан бирга ўтмиш мавзуини замонавий мавзуга қарши қўйиш ниятидан ҳам узоқдамиз, ҳар бир мавзунинг ўз қулайликлари ва мушкул томонлари борки, уларни назарга олмасдан фикр юритиб бўлмайди. Биз замонавий мавзуда асар яратишда учрайдиган қийинчиликлар тўғрисидагина тўхталиб ўтмоқчимиз.

Замонавий асарда янгиликсиз китобхонларни ёки томошабинларни қойил қолдира олмайсиз. Воқелигимизда содир бўлаётган, кўз олдимизда юз бераётган ҳодисалар ва ўзгаришлар замондошларимизга маълум. Ҳозирги совет китобхонларининг фикрлаш доираси кенг, билими зўр. Бундай кишиларни мафтун қилиш учун уларга кашфиёт бўладиган нарсаларни, оригинал мазмун ва фикрларни топиб айтиш керак. Бу эса жуда катта ижодий меҳнатни талаб қилади.

Бундан ташқари, замондошларимизнинг характерида давр янги сифатларни юзага келтирган, ички олами бой. Замондошларимиз руҳий оламининг бойлигини тез илғаб етиш ва тасвирлаш осон иш эмас.

Салбий қаҳрамонлар ҳам даврга мослашиб, қиёфаларини ўзгартириб, «маданийлашиб», «хушфеъл» бўлиб кетган. 30-йилларда яратилган асарлардаги нодон, қўпол, саводсиз, муштумзўр, хотинларини дўппослаб урадиган эркакларни ёки консерватор, лапашанг раҳбарларни ҳозир деярли учратмаймиз. Бу кунги салбий шахслар ишбилармон, атрофдаги кишилар билан муомалани қойил қиладиган, эсхушли, аммо бутун ишни усталик билан ўзларининг шахсий манфаатлари йўлига бўйсундирган кишилардир. Бу ҳол уларга қарши курашишни мураккаблаштиради, образларини яратишни янада мушкуллаштиради.

Тарихий шахслар ёки ўтмишдаги кишиларнинг образлари фактларни, материалларни ўрганиш заминида бунёдга келтирилса, ҳозирги қаҳрамонларнинг образлари эса, улар билан ёнма-ён туриб характерли жиҳатларини зийраклик билан топиш, билиш орқали яратилади.

Бундан ташқари, шуни ҳам айтиш керакки, ўтмишдаги воқеалар тиниқиб қолган. Тарихий ҳодисалар нима билан бошланиб, нима билан тамом бўлганлиги маълум. Буларни изоҳловчи материаллар мавжуд. Улар ҳақида тарихчи олимларимиз кўп нарса ёзишган. Булар ҳаммаси тарихий мавзуда қалам тебратмоқчи бўлган адибларимизга катта ёрдам бериши турган гап.

Замонавий воқеаларнинг кўпи ҳали тугалланмаган, улар ўзларининг тараққиёт жараёнларида давом этмоқдалар. Буларнинг барчасини олдиндан тўла-тўкис билиб олиш — енгил иш эмас. Булар ҳаммаси замонавий мавзуда асар ёзишнинг табиий қийинчиликларини келтириб чиқаради. Замонавий материал устида қалам тебратган адибдаги бу жиҳатларни биз, танқидчилар, назарга олмаслигимиз мумкин эмас. Ҳозирги замон мавзуида ёзилган, чин ватанпарварлик, кучли партиявий руҳдаги пухта асарларга алоҳида аҳамият бериш даркор.

Танқидчи ёзувчига, аччиқ ёки ширин бўлишидан қатъий назар, ҳақ гапни айтсин. Танқидчининг ҳалоллиги шунда кўринадики, объектга тушган адабиётчи ким бўлишидан қатъий назар — ё у қадрдон дўст ёки хуш кўрмайдиган ҳамкасбми, барибир, уларнинг асарлари ҳақида ҳаққоний фикрларни изҳор қила олиши, ўз ҳамкасбларининг ижодий илмий муваффақиятларидан бирдай қувониш, камчиликларидан бирдай ачиниш, улар ҳақида бирдек ғамхўрлик қила олиш қобилиятига эга бўлсин. Шуни ҳам алоҳида таъкидлаш лозимки, холис ва совет адабиётига ғамхўр танқидчи асарга баҳо берганда, унинг баъзи нуқсонларига (катта бир асарда бир эпизоднинг муваффақиятсиз чиқиши, бир бобнинг бўш ёзилиши, ёки 1-2 образнинг кучсизроқ яратилишига) қараб эмас, балки умумий савиясини (ижодий ниятнинг амалга оширилганлиги, ғоявий мазмуннинг аҳамияти, бадиий формасининг баркамоллиги ва характерлар галереясининг пухталигини) назарга олиб баҳолаш ўринли топилади. Маълумки, айрим нуқсонлар асарнинг бутқул тақдирини ҳал қила олмайди, унинг умумий юксак пафосини йўққа чиқара олмайди.

Баъзи танқидчилар айрим замонавий мавзулардаги асарларда бадиий маҳорат йўқ, ёки заиф намоён бўлган деб, уларни йўққа чиқаришга ёки камситишга уринмоқдалар. Кези келганда, шуни айтиш керакки, маҳорат масаласини илгаридан маълум бўлган схема—шаблон билан ёки фақат тор адабий қонун-қоидалар (бадиий воситалардан яхши фойдаланиш кабилар) билан чеклаб бўлмайди. Совет адабиётида маҳорат масаласига бадиий ижоднинг барча компонентлари киради. шу билан бирга у коммунистик қурилиш жараёни билан ҳам узвий боғлиқдир. Асарнинг мукаммаллиги ва маҳорат даражаси уни коммунистик қурилишга қанчалик хизмат қила олиши билан ҳам ўлчанади, бунда бадиийликнинг муҳим критерийси кўринади. Бадиий асарнинг ички моҳиятига чуқур кира оладиган, унинг ҳаётбахш, келажакда яшаши мумкин бўлган хусусиятларини кўра оладиган аниқ, нурафшон кўз зарурки, бундай қараш танқидчига хусн бўлиб тушади.

Танқидчилар ижодий меҳнатнинг, талантнинг, айниқса замонавий мавзудаги бадиий китобнинг қадрига етадиган, уларни бехато баҳолайдиган жонкуяр одамлар бўлиши керак. Шу билан бирга идеологиямиз ва маданиятимизнинг муҳим вазифаларидан, адабиётимизнинг катта манфаатларидан келиб чиқиб, бадиий асарга ёндашиш, уларни тарғиб қилиш талаб этилади. Шундагина танқидчи, фақат камчиликларни топиш учун бадиий асар ичига «шўнғиб» кетмасдан, балки ундаги фазилатларни ҳам зийраклик билан кўра олади, уларни бартараф қилиш йўлларини кўрсатиб, унинг сифатини ва ғоявий-бадиий савиясини кўтаришда муаллифга катта ёрдам беради. Мана шундагина, танқидчининг ақлли, доно маслаҳатлари, ишнинг кўзини билиб қилган таҳлили, яхши ният ва талабчанлик билан айтган танқиди юзага тўла қалқиб чиқади, ҳар бир муаллифнинг юрагига кенг кириб боради. Лекин булардан асар замонавий бўлганлиги учун талабни камайтириш ёки мавзусини назарга олиб, баҳони ошириб юбориш лозим, деган хулоса асло келиб чиқмаслиги лозим. Ҳар бир асар юксак талаблар нуқтаи назаридан баҳоланиши даркорлигини ҳеч қачон эсдан чиқармаслигимиз керак.

Ҳафиз АБДУСАМАТОВ,
филология фанлари доктори.

АКТИВ ЙИҒИЛИШИ

БУХОРО. 29 декабрь. (ЎзТАГ). Бугун область партия активи йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари халқ контроли органларига раҳбарликни янада такомиллаштириш соҳасида область партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилдилар.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

НАМАНГАН ОБЛАСТИ. Поп районидаги «Коммунизм» колхозида сут дарёсини тошираётган пешқадам чорвадорлар кўп. София Қурбонова, Ҳосият Каримбоева, Шаҳринисо Нуруллаева ва Раҳмонбуш Валиевалар илғор чорвадорларга карвонбошилик қилишяпти. Улар тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида ўзларига бириктилган сигирларнинг ҳар биридан 3 минг литрдан сут соғиб олиб ваъдага вафо қилишди. Суратда: (чапдан) С. Қурбонова, Х. Қаримбоева, Ш. Нуруллаева ва ферма мудири Р. Валиева ўртоқлар.

Ж. Тўраев фотоси.

киб суғорибсан-да», «Нега кўллатиб қўйдинг? Ғўза шоли эмас-ку». Айниқса, Юсупов ғўзаларга бериладиган биринчи сувдан доим хабардор бўлиб, кузатиб туради. Одатда, у ғўзаларини ҳолдан кетиш даражасигача чанқатиб, роса оби-тобига келтириб суғоришни талаб қилади. Бундай ғўзалар қуёш тиғида сўлиб, барглари осилиб, гўё «сув, сув» деб зорланиб турганга ўхшайди. Беихтиёр кишиларда ачиниш уйғонади уларга қараб.

Лекин Юсупов парво этмайди. Бундай онларда у ҳеч нарсани эшитмайдиган тошюрак бўлиб олади. Вақтсиз, эрта берилган сув ғўзаларни ғовлатиб юборишини билади-да. Натижада улар фақат бўйига зўр беради. Ҳосил берадиган 10-15 сантиметр пастки ҳосилдор тана ҳеч нарса тегмай тол хивичдай шип-шийдон бўлиб туради. Савлат бору, ҳосил йўқ.

* * *

...Январнинг ўша тақа-тақ кунлари эсида. Бу Улуғ Ватан урушидан кейинги иккинчи тинч йил эди. «Қизил меҳнат» колхозининг умумий ҳисобот сайлов йиғилиши кетарди. Юсупов ҳам бир четда ўтирибди. Ҳали ўшанда солдат этиги оёғидан, шинель эса елкасидан тушмаган эди. Колхоз раислари ўша йиллари тез-тез алмашиб турарди.

Сўз янги раисни сайлаш ҳақида кетарди. Заиф, ўтириб қолган хўжаликни тиклайдиган азамат керак эди. Мажлисда ҳар жой, ҳар жойда шивир-шивир маслаҳатлар кетарди.

— Қарчиғайдай қаддингдан, — колхоз кексаларидан бири оёққа туриб Юсуповга деди, — ўзинг бизларга бош бўл.

Юсупов у-бу деб эътироз билдириб кўрди. Йўқ, бўлмади. Шундай қилиб, 26 яшар авиация офицери колхоз раиси бўлиб қолди. Бу катта ишонч эди. Энди бу ишончни оқлаш керак эди. Хўжаликнинг имкониятлари эса, жуда оғир эди. Урушдан кейинги йиллар... Ҳа, уруш тугаган эди-ю, жароҳати ҳали эл бағридан кетмаганди.

Колхознинг иккита араваси, тўрт жуфт қўши бор эди. МТСнинг имкониятлари ҳам ўзига яраша, саноқли тракторлари запас қисмларнинг етишмаслигидан бири ишласа, бири йўлда, бири МТС саройида «тир-тир» қилиб ётарди. Ўша йили 100 гектарга чигит экишди, план ҳар гектаридан 15 центнердан эди. Улар эса зўрға 13 центнердан ҳосил кўтаришди. Унинг раис бўлган биринчи йили шундай тугади. Лекин у умидсизланмади. Саккиз йиллик солдат ҳаёти уни қийинчиликлар олдида зорланмасликка ўргатиб қўйганди. Фин уруши, Бессарабия, кейин гитлерчилар Германияси... Унинг ҳаётида ҳам оғир синов кунлари бошланганди.

2, 4, 5-ҳаво армияларида хизмат қилди. Бахти бор экан — урушнинг биринчи кунини Аккирманда учратиб, Дрезденда ғалаба байрамини қучди. Энди у меҳнат фронтидаги жангда ўзини синаётганди. Бу жанг ҳам чакки эмасди. У буни тез пайқади ва 1948 йили бошқачарок иш тутди. МТСдан бериладиган тракторлар билангина чекланмади. Эрта куздан туриб тараддудга тушди. Тажрибали деҳқонларнинг бағрига қўл солди ,уларнинг ҳаёт тажрибасини ўрганди, ҳўкиз, отларга қарашди, қўшни 15 жуфтга етказди, шудгорга ,далаларга гўнг чиқаришга зўр берди, эшак аравалар ҳам ишга тушди.

Колхознинг ҳамма ташвишлари аёлларга, ўсмиру кари-картангларга қараб қолганди. навқирон йигитларни, ишга яроқли эркакларнинг деярли ҳаммасини оғир уруш ўз қаърига тортганди. Мана энди уларнинг бир қисмигина қайтди, қайтганларнинг баъзилари қандай аҳволда қайтди...

Жониқул Юсупов ҳаммасини кўриб, тушуниб ўтирарди. Қанчалик тетик бўлмасин, баъзан у хаёл гирдобига шўнғиб ,боши хомуш туриб қоларди.

Шундай оғир кунларнинг бирида фронтдан ногирон қайтган азамат солдат Қурбон Арзиқулов «бир оёғим йўқ» деб қараб ўтирмай, жонажон трактори рулига ўтирди. Унинг изидан жасур солдат Ҳамро Эргашев жомакор кийиб ишга тушди.

Юсупов эркин нафас олди — фронтчиларнинг меҳнат жасорати бутун колхозни оёққа турғазди.

Ўша йили ишлари чакки бўлмади. Пахта ҳосилдорлигини 29 центнерга етказишди. Бир йил ичида ҳар гектаридан 16 центнердан ортиқ ҳосил олиш... яна тағин ўша йиллари...

Шу-шу Жониқул Юсупов тез-тез тилга олинадиган бўлди. Кейинчалик талайгина майда колхозлар бирлашиб, Карл Маркс номли йирик хўжалик ташкил топди.

Бу хўжалик тепаликлардан адирларга, адирлардан тоғ чўққиларига ўрмалади. Чўққиларга ўрмалаш эса, енгил бўлмади. Катта бу коллективнинг бошида карвонбоши бўлиб қарийб ўттиз йилдан бери Жониқул Юсупов турибди. Мана энди у Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республика Олий Советининг депутати, область ва пойтахтлардаги катта анжуманларнинг актив иштирокчиси. Ҳа, меҳнатига яраша парвоз!

Бобомурод ДАМИНОВ.
Самарқанд.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК САМАРАЛАРИ

АНҚАРА, 30 декабрь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигидаги СССР ҳукумат делегациясининг Туркияга қилган визити, Совет — Туркия иқтисодий ҳамкорлиги доирасида қурилган Искандарун металлургия заводини очиш тантаналарида делегациянинг иштироки маҳаллий матбуотнинг диққат марказида турибди.

«Сон Хавадис» газетаси Туркияда ва бутун Ўрта Шарқда энг йирик металлургия корхонаси бўлмиш Искандарундаги завод тўғрисида ўз газетхонларига батафсил маълумот бериб, Совет — Туркия дўстона муносабатларининг муваффақиятли ривожланганлиги натижасида бу заводни қуриш имконияти туғилди, деб таъкидлайди. В. И. Ленин ва Туркия давлатининг асосчиси Камол Отатурк шу муносабатларнинг пойдеворини қурган эдилар. Яхши қўшничилик сиёсати, деб уқтириб ўтади газета, ижобий натижалар беряпти. Искандарун заводи қурилишида совет ва турк мутахассисларининг биргаликда қилган меҳнати, деб ёзади «Сон Хавадис» газетаси, мамлакатларимиз сиёсий тузумларининг бир-биридан фарқ қилишига қарамай, улар муваффақиятли суратда ҳамкорлик қила олишларини исбот этди. «Улус» газетаси «бу дўстлик ҳар жиҳатдан муҳим ва қимматлидир», деб ёзади. Газета икки томонлама олий даражада ўтказилган музокаралар «Совет — Туркия ҳамкорлигинигина эмас, балки бизнинг қитъамизда ва бутун дунёда ҳам тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради» деб таъкидлайди.

«Улус» газетаси ривожланаётган мамлакатларни индустрлаштириш соҳасида Совет Иттифоқи беғараз ёрдам бераётганлигини алоҳида уқтириб ўтади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ПАРИЖ. Франция радиоси «Франс-Кюльтюр» деб аталган оммабоп программасида ўз тинглаовчиларини Чингиз Айтматовнинг «Жамила» повести билан таништирди. Таниқли совет ёзувчисининг асари радиоинсценировкасини Марк Норман тайёрлаган.

Бу артист Гавра Порт шаҳри томошабинлари ҳузурида ва Авиньондаги анъанавий санъат фестивалида зўр муваффақият билан «Жамила» повестидан парчалар ўқиб берди.

◆ ГААГА. Нидерландия аҳолисининг сони 1975 йилда 134 минг кишига кўпайиб, 13,7 миллион кишига етди. Аҳоли асосан муҳожирлар ҳисобига кўпайиб бормоқда. Бу йил муҳожирлар 71 минг кишига етди. Аҳолининг табиий кўпайишига келганда, унинг суръатлари 1968 йилдагига нисбатан икки баравардан зиёд қисқарди.

◆ ТОКИО. 1975 йилда Японияда қарийб 30 миллионта кичик электрон ҳисоблаш машиналари ишлаб чиқарилди. Бу эса — аввалги йилдагидан қарийб икки баравар кўпдир. Булар орасида ёзув машинкаси катталигидаги анча мураккаб ва авторучкага ўхшаш ғоят оддий машиналар бор.

◆ ДЕҲЛИ. Ҳиндистон кофесини экспорт қилиш ҳажми йил сайин кўпайиб бормоқда. 1975—1976 молия йили мобайнида, дейилади бу ерда эълон қилинган расмий ахборотда, Ҳиндистон жаҳон бозорига 600 миллион рупиялик 58 минг тонна кофе етказиб беришни мўлжалламоқда. Ҳиндистон чет мамлакатларга эрийдиган кофе етказиб беришни ҳам анча кўпайтирмоқчи.

Совет Иттифоқи ҳам янчилмаган ва эрийдиган ҳинд кофесини энг кўп сотиб олувчи мамлакатлардан биридир.

(ТАСС, 29 декабрь).

МАОИЗМ УРУШНИ ТАРҒИБ ҚИЛМОҚДА

«Советские профсоюзы» журналининг декабрь сонида тарих фанлари кандидати З. Мирскийнинг «Маоизм урушни тарғиб қилмоқда» сарлавҳали мақоласи босилиб чиқди. Бу мақолада маочилар ташқи сиёсатининг халққа душманликдан иборат моҳияти фош қилиб ташланган. Мақолада бундай деб таъкидланади: КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев «кескинликни юмшатишни моддийлаштириш» кераклиги тўғрисида айтган фикрнинг тарафдорлари билан душманлари ўртасида Хельсинкидаги кенгашдан кейин кучайиб кетган кескин сиёсий ва мафкуравий курашда маочилар империалистик реакция билан бир қаторда урушни тарғиб қилувчи гумаштолар ўрнини эгаллаганликлари мутлақо аниқ ва равшан кўриниб қолди.

Маоизмнинг мантиқи ўз моҳият эътибори билан инсонпарварликка зид бўлган ўта кетган реакцион, беъмани мантиқдир. Чунки унинг мантиқи пировард натижада дунёни ўзгартиришни эмас, балки уни тугатишни, бутун инсониятни бўлмаганида ҳам унинг катта қисмини қирғин қилишни назарда тутади. Буни исботловчи мисоллар ва далилларни кўплаб келтириш мумкин. Шундай мисоллардан баъзиларини айтиб ўтмоқчимиз. Мао Цзедун ХКПнинг 1958 йил майидаги VIII съезди иккинчи сессиясида сўзга чиқиб, бундай деди: «Уруш бўлса — нима бўлибди. Империализмни тезроқ батамом тугатиш мумкин бўлади. Уни уч йил ичида йўқ қилиб юбориш мумкин, деб ўйлайман. Атом бомбалари борлиги туфайли уруш бир йил камроқ давом этиши мумкин. Бунинг эвазига кейинчалик уруш бўлмайди».

Бу сўзларни ўқиганда уни айтган киши империализмнинг бошқа планетада яшамаётганлигини, балки ерда, бизнинг ёнимизда яшаётганлигини нақадар ваҳшийларча жиноятқорона масъулиятсизлик билан эътиборга олмаганига ҳайрон қоласан киши, Мао қириб ташлашга даъво қилаётган капиталистик давлатлар империалистик доиралардан, ҳарбий-саноат комплексидангина эмас, шу билан бирга шаҳарлар, қишлоқлардан ҳам иборат эканлигини, бу ерларда одамлар, миллион-миллион одамлар яшаб турганлигини у писанд қилмайди! Ҳатто эксплуататорлик тузумини тугатиш йўлида буларнинг ҳаммасини қурбон қилиб бўладими ахир, миллион-миллион кишиларни онгли равишда ҳалок қилиб бўладими ахир?!

Мао Цзе-дун эса айни шундай қилишни ошкора таклиф этди: «Агар уруш вақтида инсониятнинг ярмиси ҳалок бўлиб кетса, бунинг аҳамияти йўқ, аҳолининг учдан бири қолса ҳам ҳеч нарса қилмайди. Орадан бир неча йил ўтгач аҳоли яна кўпаяверади». Маонинг минг-минглаб шаҳарлар вайроналари ўрнида, миллионларнинг суяги устида тинчлик ва социализм қуриш ғояси — ўз моҳият эътибори билан меҳнаткашлар оммасини революциядан ҳам, социализмдан ҳам узоқлаштириб юборадиган ҳаддан ташқари контрреволюцион, антисоциалистик ғоядир.

К. Маркс порлоқ идеаллар учун соф воситалар билангина курашиш лозим, деган эди. Жасадлар уйилиб ётган, атом кули сочилган йўлдан тинчлик сари, коммунизм сари бориб ҳам, эзгу манзилга етиб ҳам бўлмайди.

Неча йиллардирки Хитойда уруш васвасаси тўфондек жазава олиб турибди. «Бутун ишни урушга тайёргарлик кўришга бўйсундирайлик», «Одамлар онгига урушга тайёргарлик фикрини сингдирайлик»! «Уруш қилиб синовдан ўтайлик» деган шиорлар остида жуда кенг миқёсда пропаганда кампанияси кучайтириб юборилган. Ҳозир Пекин ўз миллий бюджетининг рекорд даражада катта қисмини —40 процентидан кўпроғини ҳарбий мақсадларга ажратмоқда. Маочилар атом қуролини кўпайтириш учун алоҳида кучғайрат сарфламоқдалар. Улар қуролсизланиш тўғрисидаги ҳар қандай битимларга қарши чиқаётганликларини, стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисидаги музокараларда эришилган силжишга ва қуролсизланишга бағишлаб жаҳон конференцияси чақириш ғоясига айниқса қутириб ҳужум қилаётганликларини эслатиб ўтиш зарур. Айни вақтда Хитой ўз қуролли кучларини доимо кўпайтирмоқда, ўз армияси сонини оширмоқда. Ҳозир Хитой армияси сафларида 4 миллион солдат бор.

Жаҳон аҳли тобора кўпроқ тинчликка интилмоқда, маоизм эса бунинг аксини кўзламоқда. Пекиннинг бутун ташқи сиёсат фаолияти бирдан-бир ягона мақсадга эришишга — Хитойни жаҳоннинг ҳукмронига, маочиларнинг суперимпериясининг марказига айлантиришга ва ўзининг таъсир доирасига эга бўлишга очиқдан-очиқ қаратилгандир. Маочилар «жаҳоншумул ғулғула» чиқаришни ўз мақсадларига эришиш воситаси деб билмоқдалар, шунинг учун ҳам улар янги урушни тарғиб қилмоқдалар.

(ТАСС, 29 декабрь).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТХОНЛАРИГА

АЗИЗ ГАЗЕТХОНЛАР! Коммунистик асримизнинг олтин зарварагида яна бир саҳифа якунланмоқда — ҳаммамизга қадрдон бўлиб қолган қут-баракали 1975 йил билан хайрлашмоқдамиз. Буюк бунёдкорлик ишларини рўёбга чиқаришимизда, коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини амалга оширишимизда бу йил улкан зафарлар билан нишонланмоқда. Коммунистик партиямизнинг XXIV съезди қарорларини тўла-тўкис амалга ошириб, экономика ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида катта муваффақиятларга эришдик. Тинчлик программасини планетамиз узра амалга оширишда ҳам мисли кўрилмаган ютуқлар қўлга киритилди.

1975 йил — Ўзбекистон ишчилар синфининг совет халқи меҳнат зафарлари йилномасига шонли саҳифа ёзган йил бўлиб қолади. Улар кўпмиллатли Ватанимиз барча халқларининг қардошларча ёрдами ва мададига таяниб, Ўзбекистон партия ташкилотининг раҳбарлигида саноат маҳсулотини реализация қилиш планини муддатидан анча илгари бажариб қўйдилар, йил охиригача салкам ярим миллиард сўмлик маҳсулотни реализация қиладилар.

Марду майдон пахтакорларимиз 5 миллион тонналик улкан маррага дадил чиқиб олганликларини бу йилги ғоят мураккаб келган об-ҳаво қийинчиликлари ва сув танқислиги шароитида ҳам исботладилар. Улар она-Ватанга халқ хўжалик планида белгиланганидан 280 минг тонна кўп, 5 миллион тонна пахта етказиб бериб, мамлакатимиз қон-қардош халқлари олдидаги интернационал бурчларини шараф билан адо этдилар.

Бу йил тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили бўлгани учун ҳам ғоят мазмундор ва салмоқлидир. Йил якунларини сарҳисоб қилганда бир йўла беш йил мобайнида қилинган ишларни ҳам назардан ўтказамиз. Бу натижалар эса ғоят қувонарлидир. Индустриямиз ўз тараққиётининг нурли чўққиларига кўтарилиб олганлигини маҳсулот ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми юзасидан белгиланган беш йиллик план 10 сентябрдаёқ бажарилганлигидан ҳам кўрса бўлади. Республикамиз мамлакатнинг «оқ олтин» хирмонига шу йиллар ичида етказиб берган пахта 24,5 миллион тоннадан ошиб кетди. Бу беш йилликда ҳар йили етиштирган асосий бойлигимиз — пахтанинг ўртача миқдори саккизинчи беш йилликдагидан салкам 1 миллион тонна кўп бўлди. Ҳосилдорлик 3,5 центнер ортди.

Партиямиз Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» ҳақида КПСС XXV съездига лойиҳаларида кириб келаётган ўнинчи беш йиллик — коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтириш, ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш, янги кишини камол топтириш, социалистик турмуш тарзини ривожлантиришда янги, муҳим босқич бўлиши чуқур ифтихор туйғулари билан ифода этилган. Дарҳақиқат, ўнинчи беш йиллик юксак самарадорлик ва сифат беш йиллиги бўлади. Халқнинг моддий бойликлари кўпайиб, турмуш фаровонлиги юксалади. Шу боисдан ҳам янги йилга буюк яратувчилик ишларини бажаришга енг шимарган ҳолда қадам қўймоқдамиз. Ана шу масалаларни ёритишда барча матбуот нашрлари сингари «Совет Ўзбекистони» газетаси ҳам анча иш қилди десак, сиз, газетхонларнинг фикрига мос бўлиб тушур деган ниятдамиз.

Газетамиз редакцияси узоқ йиллар мобайнида тарқиб топган анъанага кўра, шу қутлуғ кунда ўз газетхонлари билан яна бир бор маслаҳатлашиб, фикрлашиб олишни муқаддас бурч деб ҳисоблайди. Зеро, партиямизнинг қудратли ғоявий қуроли бўлган матбуот бутун моҳият-эътибори билан халқ минбари, халқ ижодиётининг битмас-туганмас чашмасидир. Шу боисдан ҳам меҳнат аҳлининг қимматли фикр ва маслаҳатларини, таклиф ва мулоҳазаларини билиб, ўрганиб бориш газетамиз ижодий коллективи учун заруриятдир.

Азиз газетхонлар! Газетамиз саҳифаларида берилган ва берилаётган материалларнинг мазмуни, мундарижаси ҳақида, уларда кўтариб чиқилаётган масалаларнинг моҳияти, ҳозиржавоблиги тўғрисида фикрингиз қандай? Қайси мақолалар ва қайси мавзудаги материаллар сизларга манзур? Газета саҳифаларида яна қандай бўлим ва рубрикалар очишни тавсия қиласиз? Ўнинчи беш йиллик лойиҳасига оид қандай таклиф ва мулоҳазаларингиз бор? Шу ҳақдаги фикр ва мулоҳазаларингизга муштоқмиз.

Газетамиз тематикаси кенг ва ранг-барангдир. У бундан буён ҳам партиянинг жанговар ёрдамчиси сифатида ўзининг муқаддас бурчини бажаришга камарбастадир. Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, марксча-ленинча назария, сиёсий ва иқтисодий билимларни пропаганда қилиш, ахлоқ, одоб, коммунистик қурилиш жараёнида юзага келаётган илғор тажрибаларни, ватанпарварлик ташаббусларини кенг ёйиш ва оммалаштириш, халқ хўжалигининг барча соҳаларида коммунистларнинг авангардлик ролини кучайтириш, адабиёт ва санъат проблемаларини ёритиш муҳим вазифамиздир.

ГАЗЕТХОН ДЎСТЛАР! «Совет Ўзбекистони» газетасига бўлган самимий ва чуқур ҳурмат-эътиборингиз унинг тиражи йил сайин ўсиб бораётганлигида ҳам ўз ифодасини топмоқда. Шуни чуқур қониқиш ва мамнуният билан маълум қиламизки, газетамизнинг тиражи 1976 йилда салкам 700 минг нусхада чиқарилади. Янги йилда обуна йўли билан Фарғона областида салкам 81 минг нусха, Андижон областида қарийб 79 минг нусха, Самарқанд областида 65,5 минг нусхадан кўпроқ, Наманган областида 65 минг нусха, Тошкент областида 61 минг нусхадан кўпроқ, Қашқадарё областида 55 минг нусхадан зиёд, Сурхондарё областида 48 минг нусхадан кўпроқ, Бухоро областида салкам 47 минг нусха, Хоразм областида 38 минг нусхадан кўпроқ, Қорақалпоғистон автоном республикасида салкам 31,5 минг нусха, Жиззах областида 14 минг нусхадан кўпроқ ва Тошкент шаҳрида 14 минг нусха газета тарқатилади. Фарғона, Бухоро, Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Тошкент, Хоразм областларида янги йилга обуна қабул қилиш 1975 йилга нисбатан анча кўпайди.

АЗИЗ ГАЗЕТХОНЛАР! Сизларни янги, 1976 йил билан яна бир бор самимий қутлаймиз ва ҳар бирингизга меҳнатда улкан зафарлар, жамоат ишларида янги-янги муваффақиятлар, шахсий ҳаётингизда катта бахт-иқболлар тилаймиз!

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ РЕДАКЦИЯСИ.

БАЙРАМ ДАСТУРХОНИГА

Тошкентдаги республика мева, сабзавот ва вино саноати бирлашмасига қарашли 1-теплица комбинати коллективи янги, партиямизнинг XXV съезди бўлиб ўтадиган 1976 йилни яхши кайфият, кўтаринки руҳ билан қарши олмоқдалар. Ўтган беш йил комбинат аҳли учун катта меҳнат муваффақиятлари, улкан зафарлар йиллари бўлиб қолди. Улар шаҳарлик меҳнаткашларни сервитамин маҳсулотлар билан таъминлашдек шарафли вазифани адо этишда самарали меҳнат қилдилар. Тўққизинчи беш йиллик сабзавот тайёрлаш плани 1975 йилнинг май ойидаёқ ортиғи билан адо этилди. Жами йиғиб териб олинган сабзавот 5786 тоннага етди. Ҳар квадрат метр ердан олинадиган ҳосил 9 килограммдан 13,5 килограммга кўтарилди.

Комбинат сабзаводкорларининг бу меҳнат ютуқларида Абдуқодир Каримов ва Нишонбой Шоёқубов бошчилик қилаётган 1- ва 2-участка ишчиларининг ҳиссаси катта. Тажрибали деҳқон, комбинат ташкил этилган кундан бошлаб шу ерда тадбиркорлик ва миришкорлик билан меҳнат қилаётган Абдуқодир ака бошлиқ 1-участка ҳар квадрат метр фойдаланиладиган ердан 18 килограммдан маҳсулот етиштирмоқда. Ҳар икки участканинг аксарият ишчилари шу кунларда 1976 ва 1977 йил ҳисобига сабзавот ҳосили топширмоқдалар. Бундай пешқадам сабзаводкорлардан Маърифат Тўхтаназарова, Зиёдат Мирзаахмедова, Чўлпоной Жабборова, Саодат Намозова, Олимжон Эрматов сингариларни санаб кўрсатиш мумкин.

Турнақатор тизилиб кетган ойнавандли секциялар ичига кирсангиз баҳри дилингиз очилади. Кўз ўнгингизда гўё фасллар алмашиб тургандек. Баҳорнинг тароватли, ёзнинг иссиқ оташ нафаси, кузнинг илиқ шабадаси димоғингизга келиб урилгандек бўлади. Ҳаммаёқ пишиқчилик. Очилиб ётган ранг-го-ранг анвойи гуллар, етилиб пишган лоларанг помидор, кўм-кўк бодринг, ошкўклар, тилларанг лимон...

— Лимончилик — хўжалигимизнинг янги тармоғи, — дейди комбинат экономисти Ҳурсаной Юнусова. — Икки секциядаги кўчатлар ўтган йили ҳосилга кирган эди. Бу йил катта хирмон кўтарамиз деб ўйлаб турибмиз.

Комбинат деҳқонлари ойна ва полиэтилен плёнкаси остига олинган ер билан бирга усти очиқ бўш ерлардан ҳам унумли фойдаланиш, экин турини кўпайтириш тадбирларини белгиламоқдалар. Секциялар оралиғи ва йўл чеккаларидаги бўш ерлар остидан иситилиб пиёз ҳамда чеснок экиш йўлга қўйилди. Бу йил экилган нўш пиёз кўм-кўк кўкариб ётибди. Ундан 150 тонна ҳосил олиш мўлжалланган.

Ойнаванд ва плёнкали секциялар ичида қиш фаслида баҳор, ёз ва куз ҳавосини яратаётган комбинат сабзаводкорларининг режалари катта. Улар 1976 йили пландагидек 2300 тонна эмас, 2600 тонна сабзавот етиштириш мажбуриятини олишди. Комбинат хўжалиги янги йил кунларида пойтахт шаҳар меҳнаткашлари дастурхонини 17 тонна маҳсулот билан безайдилар. Ана шу кунларда 6 тонна бодринг, 10 тонна помидор, 1 тонна ош кўки дўконларга чиқарилади.

С. МУҲИДДИНОВ.

Суратларда: 1. Иккинчи участканинг пешқадам ишчилари Мамлакат Худойқулова ва Зулхумор Шерматовалар помидор теришяпти. 2. Заҳро Бурхонова тераётган қуврак бодринглар ҳам шаҳарликлар дастурхонини безайди. 3. Лимончи қизлардан Ҳолида Пиримбетова ва Муҳаббат Жўраевалар етилган «олтин олма»ларни авайлаб узишяпти.

А. Тўраев фотолари.

ТАРОҚЧИ ЧОЛ

(ШИНГИЛ ҲИКОЯ)

БУХОРО шаҳридаги учта қадимий тоқдан бирини Теллакфурушон дейишарди. Ана шу тоқнинг ёнгинасидаги мўъжазгина дўкончада бир чол тароқ йўниб ўтиради. У қанча йилдан буён шу дўконда ўтириб, қанча йилдан буён тароқ йўнишини билмайман. Болалик пайтимдан ҳозирги кунларга қадар тоқ томонга қачон ўтсам, дўкончани, уни кўрганим учундир, у менга бутун умрини шу биргина дўконда тароқ йўниб ўтказгандек бўлиб туюлади. Мен ўз ҳаётимда ҳеч вақт дўкончага, чолга кўз ташламасдан, тўппа-тўғри тоқ томонга ўтган эмасман. Бундан бўлак, чол мени танимаса ҳамки, дўконча олдига бориб, у билан сўзлашишга урингая, уни қўлидан бир пиёла чой ичиб кетган пайтларим ҳам кўп бўлган... Хуллас, мен тароқчи чолга бефарқ қараёлмайман. Бунга сабаб — мен уни илк болалигимдан қандайдир ўзимча яхши кўраман. Менга чолнинг юз-кўзида ажиб нуронийлик борлиги ёқади. Унинг заргарга ўхшаб эътибор билан, шошмасдан тароқ йўниши, шунчаки косиблик қилмасдан, муҳаббат билан ишлаши ҳам ёқади. Унинг «кимгадир тароқ керак бўлса, ўзи дўкон эшигига келади» қабилида бошини букиб ўтириши, айрим косиблар сингари харидорни пойлаб кўчага ҳа деб қарайвермаслиги ҳам менга ёқади. Кўпинча ўйлайман: «Ёғочдан йўнилган оддий тароқ бундан неча йиллар муқаддам эҳтимолки аёлларимиз учун жуда қадрли бўлгандир! Ҳозирги кунда бирбиридан чиройли тароқлар магазинларда қалашиб ётибди! Ёғочдан йўнилган тароқни энди кимдир фақат ёдгорлик тариқасида олмаса, бошқа бир харидор топилмаса керак!». Мен буни ўйлаганимдан сўнг, чолнинг деярли даромади йўқлиги-ю, афтидан, чол даромадни кўзлаб ишламаслигини ҳис этаман. Унга яна меҳрим товланади...

Болалик шаҳрим — Бухорога бир сафар Янги йил олдидан бориб қолдим. Куни бўйи шаҳарни кездим. Лаби ҳовузга бораётиб, тоққа яқинлашганимда ҳар қачонгидек дўкончани, қадрдон чолни кўрдим. Чол тўғрисида одатдагидек ўйга толдим.

Янги йилни дўстларим даврасида кутадиган бўлдим. Тўпландик. Дастурхон бошида ўтириб, шоир айтганидек «азиз асримизнинг азиз онлари» ўтаётганидан суҳбатлашдик. Соат ўн иккига яқинлашди. Шу асnода дўстларимиздан биров ўрнидан турди. У, ҳар биримизнинг кўнглимизда кимнидир эслаб, ўша одам учун индамай қадаҳ кўтаришимизни таклиф қилди. Бухорода мен эслашим мумкин бўлган одамлар кўп! Оламда ундан ҳам кўпроқ!... Аммо, таклифни эшитиб, биринчи навбатда менинг кўз олдимга лоп этиб тароқчи чол келди. Қизиқ... мен тароқчи чолни болаликдан кузатиб, у ҳақда умр бўйи ўйлабману оддий бир ҳақиқатга — унинг ҳаётида қандай маъно борлигига ҳеч қачон эътибор бермабман! Ўйланиб қолдим: «Чол қизларимиз, аёлларимиз тўлқин-тўлқин сочларини тараб, гўзал бўлсинлар учун авваладан тароқчилик касбини эгаллаган! У ҳамон инсоннинг гўзал бўлишини, гўзаллик яратишни истайди! Чол ўз иши билан машғул. Уни тароқнинг савдоси қизиқтирмагани сингари, унга бошқа ҳеч нарсанинг кераги ҳам йўқ! У — санъат кишиси!.. Санъат! Мен ҳам санъат кишисиман. Аммо, мен гўзаллик яратиб, инсоннинг гўзал бўлишига қандайдир хизмат қила олдиммикан?!. Менга умримда бундай хизмат насиб этармикан?!.»

Янги йил кираётган сонияда мен ўша тароқчи чол учун қадаҳ кўтардим!

Омон МУХТОРОВ.

АРХЕОЛОГИЯ

ТОШ ДАВРИ МАНЗИЛГОҲИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР Фанлар академияси археология институтининг ходимлари республикамиз областларида ёдгорликларни қидириб топиб, улар устида қунт билан текшириш ишлари олиб бормоқдалар. 1966 йилда институтнинг бир группа олимлари Фарғона водийсида қидирув ишлари олиб бораётганда Риштон районидаги «Сўх» совхози территориясидан «Обишир» деб аталувчи бешта горлан иборат горлар туркумини топдилар. Бу горлар устида институт ходимлари тўққиз йил давомида текшириш ишлари олиб бориб, 1975 йил охирида ўз ишларига якун ясадилар. Манзилгоҳларнинг топилиши Ватанимизнинг узоқ тарихини ёритишда катта аҳамиятга эга. Бу горлар кишилик жамиятининг мезолит (ўрта тош) даврига оид бўлиб, музликнинг тугаш даврига тўғри келади. Мезолит эрамиздан аввалги XII минг йилдан V минг йилгача давом этган. Бу даврга келиб иқлим бироз илий бошлаган. Ибтидоий одамлар камон ва ўқ-ёйни ихтиро қилганлар, ов қуроллари эса такомиллаша бошлаган. Буниг натижасида эса ов хўжалиги ривожланиб борган.

Обишир горлар туркуми кунчиқар томонга қараган бўлиб, горлардан етмиш-саксон метр пастдан сой оқиб ўтади. Сойнинг чап қирғоғи текисликдан иборат бўлиб, ўша даврда тўқайзорлар бўлган бўлиши мумкин. Бу шароитларнинг ҳаммаси ибтидоий одамлар яшаши учун ниҳоятда қулайлик туғдирган. Горларнинг олдида кенг супалар бўлган. Чунки ибтидоий одамлар ҳаво илиқ пайтларда ана шу супаларда яшаганлар. Фикримизни қазиш пайтида топилган ҳар хил тош қуроллар ва ўчоқ қолдиқлари исботлаб турибди. Обишир горлар туркумини дастлаб институтнинг катта илмий ходими, тарих фанлари кандидати Мирвоҳид Қосимов текширди. Шундан сўнг катта илмий ходим, тарих фанлари кандидати Ўткир Исломов давом эттирди ва якунлади. Обишир I-II-III-IV-горларда маданий қатлам унча қалин эмас, Обишир V горида эса маданий қатламнинг қалинлиги тўрт-беш метрга етади. Бу эса горда ҳаёт бир неча минг йиллар мобайнида давом этганлигидан далолат беради. Қазиш ишлари олиб борилаётган пайтда манзилгоҳлардан кул қолдиқлари, куйган суяк, суяк бигиз ва игналар, чақмоқ тошдан нафис қилиб ишланган тақинчоқлар, пичоқ, қирғич ва камон учлари топилди. Бу топилган материаллар ибтидоий одамларнинг энг асосий хўжалик қуролларидир. Манзилгоҳлардан от, туя, эчки, қўй, архар, жайрон, Сибирь эчкиси каби ҳайвонлар суякларининг топилишига қараб, бу ерда яшаган ибтидоий одамлар қандай ҳайвонларни ов қилганликларини билиш қийин эмас.

Обишир V горининг устахона манзилгоҳ деб аталган бу ерида минглаб чақмоқтош парралари каби қуроллар ясаш ишлари олиб борилган, деган фикримизни тасдиқлаб турибди. Шу билан бирга бу ерда яшаган ибтидоий кишилар гор яқинидаги қоя тошларга ҳар хил ҳайвон ва ов манзараси каби тасвирларни тушириб қолдирганлар.

Моҳирлик билан ишланган бу суратлар ибтидоий кишилар қандай йўллар билан ов қилган деган саволга жавоб бериш билан бирга ўша даврда қандай ҳайвонлар яшаганлигини ўрганишда ҳам катта ёрдам беради. Яна шуни ҳам айтиб ўтиш ўринлики, Обишир горлар туркуми Ўзбекистонда ягона манзилгоҳ эмас. Бундан олдин Тошкент областининг «Қушилиш», Сурхондарё областининг Мачай горларидан ҳам худди шу хилдаги манзилгоҳлар топиб, текширилган.

Обишир V горини қазиш пайтида мезолит даврига оид қатламдан тахминан уч метрлар чамаси юқоридан антик даврига оид ҳар хил материаллар: нақшли сопол идиш парчалари, урчуқ бошлар, сополдан ишланган тақинчоқларнинг топилиши бу манзилгоҳда ҳаёт сурункали давом этганлигини кўрсатиб турибди. Шу билан бирга, манзилгоҳнинг қарама-қарши томонидан сойнинг чап қирғоғида I-VII асрга оид қабристоннинг топилиши кишилар энди фақат горлардагина яшаб қолмай, атрофга ҳам тарқалиб кетганлигини англатиб турибди. Бу қабристонни илмий ходим, тарих фанлари кандидати Эгамқул Бозоров текширганда бир қанча муҳим материалларни топди. Қабрларда дафн этилганларнинг ёнларига ҳар хил идишлар, қуроллар ва безаклари ҳам кўмилганлиги аниқланди. Сирғалар, билакузук, сурматош ва ойналар топилди.

«Сўх» совхози территориясидан Обишир горлар туркуми ва Обишир қабристонининг топилиши Ватанимиз тарихининг очиқ саҳифаларини тўлдириш билан бирга, аждодларимиз ҳаёти ва маданиятини ўрганишда аҳамияти жуда катта.

А. БЕРДИМУРОДОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси археология институтининг илмий ходими.

БИЛАСИЗМИ?

ПАПИРОС ВА РАК

Ғарбий Германияда чиқадиган «Квик» журналида медицина изланишларининг натижалари эълон қилинди. Унда чекиш одамларга қанчалар зарарли эканлиги яққол кўрсатиб берилди. Журнал маълумотларига кўра, чекмайдиганларга нисбатан чекувчиларда ўпка раки ўн баравар, инфаркт эса икки марта кўпдир.

Врачларнинг кейинги изланишлари шуни тасдиқлайдики, ўпка раки билан оғриган эркакларнинг юз нафаридан 98 нафари чекувчилардир. Бир кунда йигирма дона сигарет чекувчи киши чекмайдиганларга нисбатан турли касалликларга кўпрок чалинган. Шу нарса аниқландики, чекувчи оналарнинг болалари папирос чекмайдиган оналарнинг болаларига нисбатан бўйининг ўсишида ва умумий ривожланишида орқада қолади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Қаердасан Қорқиз? 18.30 — Бўғирсоқ «Малишок» ҳузурида. 19.00 — **«Ахборот».** 19.15 — Телефильм. 20.15 — **«Ахборот».** 20.35 — Ассалом, 1976 йил! 21.00 — **Телеминиатюралар.** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Янги йил базми. 01.35 — МОСКВА. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Қўғирчоқ телетеатри. 12.00 — **Аёз бобо** (бадиий фильм). 17.55 — МОСКВА. 18.40 — Концерт. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Телефильм. 20.15 — Спортлото. 20.30 — **Иван Васильевич касбини ўзгартиради** (бадиий фильм). 22.00 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 — **Илоҳий комедия** (фильм-спектакль). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.55 — ТОШКЕНТ КЎРСАТУВЛАРИ.

●

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
2, 3, 8, 9, 14 ЯНВАРЬ КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Н. ГОГОЛЬ асари
А. ҚАҲҲОР таржимаси
«УЙЛАНИШ»

2 пардали ғаройиб ҳодиса
Саҳналаштирувчи режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист В. С. НОГЕЛЬСЕН.
Режиссёр ассистенти — Н. ОЛИМОВ.
Рассом — Г. БРИМ.
Кийимлар бўйича рассом — Е. ОТТЕНСОН.
Музика раҳбари — С. Г. БАБАЕВА.
Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.

●

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИНИНГ
РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

2/I да — ОЙДИН (11.00, 15.00);
3/I да — НОМЗОДЛАР (11.00, 15.00);
4/I да — ТАШВИШЛАНМАНГ ОНАЖОН (11.00);
5/I да — ОҚАР СУВЛАР (1.00, 15.00);
7/I да — ОЙДИН (11.00, 15.00);
9/I да — ТАШВИШЛАНМАНГ ОНАЖОН (11.00, 15.00);
10/I да — ОҚАР СУВЛАР (11.00, 15.00).

Билетлар сотилмоқда.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССРДАГИ БАРЧА АВТОМОБИЛЬ ХЎЖАЛИКЛАРИ ДИҚҚАТИГА
ОЛМАЛИҚДАГИ 4-АВТОМОБИЛЬ РЕМОНТИ ЗАВОДИ

1976 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН БОШЛАБ
18505, 18506, 18507 ГОСТлар жорий қилиниши муносабати билан
МАЗ-500, МАЗ-503, МАЗ-504 автомобиллари, ЯМЗ-236, ЯМЗ-238, «РАБО-МАН» двигателлари ва бошқа агрегатлар
ОЛМАЛИҚДАГИ 4-АВТОМОБИЛЬ РЕМОНТИ ЗАВОДИ ТОМОНИДАН

РЕМОНТГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

ва фақат биринчи комплектлик бўйича қайтариб берилади.

«Ўзбекбирлашув» правлениеси Қорақалпоғистон АССР матлубот жамияти правлениеси раисининг ўринбосари Г. К. Қурбоновга онаси

Гулзипура САМЕТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

МАДАНИЯТ

САЁҲАТЧИ АРЧА

Республикамиз пойтахти Янги йил байрами арафасида янада гўзаллашиб кетди. Маданият ва истироҳат боғлари, хиёбонлар, йирик майдонларда ўрнатилган ўрмон маликаси — кўм-кўк арча ҳамда унинг атрофидаги эртаклардаги сингари бежирим ва сербўёқ дўкончалар байрамга катта тараддуд кўрилганидан далолат бериб турибди. Бугун В. И. Ленин номли майдонда шаҳарнинг энг баланд ва безакдор арчасининг очилишига бағишланган тантанали маросим бўлади. Катта майдонда савлат тўкиб турган арча атрофига шаҳар маданият уйларининг бадиий ҳаваскорлари ташриф буюрадилар. Мактаб ўқувчилари кенг давра қурадилар. Кўнгил очар томошалар, концерт номерлари кўрсатилади, қўғирчоқ театрининг чиқишлари бўлади. Кечки пайт эса, юқори синф ўқувчилари Луначарский, Куйбишев, Глиэр, Ғафур Ғулом номли маданият уйларида Янги йилни қаршилаш учун байрам балига тўпланадилар. Йигит-қизларнинг мароқли дам олишлари учун катта ва мазмунли программа тузилган. Кечадан эса «Саёҳатчи арча» номини олган ўзига хос саргузаштли юриш бошланди. Бундай саёҳатчиларга Қорбобо, Қорқиз, қўғирчоқ театри вакиллари бириктирилган бўлиб, улар мактабларда, маданият уйларида, боғчаларда бўлишади.

АХБОРОТ

МАОРИФЧИЛАР ҲИММАТИ

МАРОҚЛИ ВА МАЗМУНЛИ

Пионер-ўқувчиларнинг қишки таътил кунлари бошланди. Кичкинтой-у ўсмирлар ўн кун мобайнида мириқиб дам оладилар. Мактабларда, пионерлар саройларида, маданият уйларида ўтказиладиган арча байрамларида иштирок этиб, қорбобонинг қарийб 330 минг совғасидан баҳраманд бўладилар. Ўн кун мобайнида ўқувчилар Тошкент саноат корхоналарида бўлиб ишчилар, меҳнат ветеранлари билан учрашадилар. Ўқувчиларни коллектив ҳолда концерт ва киноларга, театр ва цирк томошаларига олиб бориш планлаштирилган. Чана ва коньки спиш учун алоҳида ижарахоналар ташкил этилади. Бу йил Чилонзордаги 217-мактабнинг 60 га яқин ўқувчиси имтиёзли туристик путёвка билан Москвага борадиган бўлишди. Шунингдек, 110-мактаб ўқувчиларидан бир қанчаси Горький шаҳрида ўтказиладиган математиклар симпозиумида иштирок этадилар.

МАИШИЙ ХИЗМАТ

ДЎСТЛАР ДАВРАСИДА

Кўпчилик янги йилни оилада кутишга одатланган. Бироқ қадрдон коллективида, дўстлар даврасида Янги йилни қаршилашнинг ҳам ўзига хос завқи бўлади. Тошкентлик моҳир пазандалар шаҳарликларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш учун пухта ҳозирлик кўришди. Саноат корхоналари, ташкилотлар ва муассасалардан буюртма дастурхони учун таклифлар қабул қилиш бошланганига бир ҳафта бўлди. Шаҳарнинг йирик корхоналари ва метросозлар ҳузурида савдо кўргазмаси бир неча кундан бери ташкил этилмоқда. Кеча эса, Тошкентнинг марказий майдони — Алишер Навоий номли катта академик опера ва балет театри қаршисида шаҳар кўргазмаси ташкил этилди. Ошхона-ресторанлар ҳамда кафелар ҳузурида ташкил этилган 50 га яқин холис хизмат хоналарида уй бекаларига янги йил дастурхонини тузашдан тортиб, турли пишириқларни тайёрлаш борасида қимматли маслаҳатлар берилмоқда. Турли егуликлар, пишириқлар ҳамда байрам тортлари учун буюртма қабул қилиш давом этмоқда. Ошхоналар ҳузуридаги ярим фабрикатлар магазини пештахталари ҳам ҳар қачонгидан тўкин. Пазандалар жами 80 минг байрам совғаси, 60 тонна ярим фабрикат, 40 тоннадан зиёд кулинария маҳсулотлари ҳамда 60 тоннага яқин ҳар хил ширинликлар тайёрлашга аҳд қилишган.

ТЎЙ УСТИГА ТЎЙ

СЎНГГИ НИКОҲЛАР

Тўй устига тўй, тантаналарга тантаналар уланишига нима етсин? Бугун Тошкентлик 30 нафар йигит-қиз ана шундай бахтли маросимда иштирок этишади. Фақат «Бахт уйи»нинг ўзидагина 1975 йилнинг ана шунча сўнгги никоҳлари қайд қилинади. «Бахт уйи»га ташриф буюрган бу йигит-қизлар бир умрга бирга бўлишга аҳду-паймон қилганликларини муҳрлаб, имзолаб оладилар. Уларнинг касб-кори, миллатлари турлича бўлишига қарамай, истак ва мақсадлари бир — тотув турмуш, оилавий бахт. Қизиғи шундаки, бугун никоҳланувчиларнинг тўйлари «йил оралатиб», яъни янги йил бошларида ўтади. Зеро, никоҳ маросими, янги йил байрами ва тўй тантаналари гўё қўлни-қўлга бериб тургандай.

ЯНГИ ЙИЛНИ ЯНГИ УЙДА

Кўркам Тошкент ҳам энига, ҳам бўйига кенгаймоқда. Янгидан-янги турар жой массивлари, микрорайонлари барпо қилинмоқда. Кенг ва ёруғ кўчалар вужудга келтирилмоқда. Шаҳарнинг Юнусобод, Қорақамиш, Шимолий-Шарқ массивлари тошкентликларнинг севимли жойларига айланиб қолди. Ҳар бири Чилонзор сингари шаҳарчани эслатувчи бу турар-жой масканларида транспорт ва алоқа хизматлари ҳам яхши йўлга қўйилмоқда. Самолётсозларнинг 4-турар-жой шаҳарчаси яқинида янги «Сельмаш» массиви чирой очмоқда. Бу ерда байрам арафасида 50 дан ортиқ хонадон ҳовли тўйи ўтказди. Шунингдек, «Трактор» заводи яқинида барпо қилинган янги микрорайонда ҳам юзга яқин хонадон аҳли янги йилни янги уйда ўтказадиган бўлди. Тошкент шаҳрида байрам арафасида умумий майдони 700 минг квадрат-метрга тенг уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000 ГСП Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. 20336. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 303.